

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (suurkoda)

27. juuli 2022 *

[14. oktoobri 2022. aasta kohtumäärusega parandatud tekst]

Ühine välis- ja julgeolekupoliitika – Piiravad meetmed seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas – Teatavate meediakanalite sisu levitamise ajutine keeld ning vastavate ringhäälingulitsentside peatamine – Kandmine selliste üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid – Nõukogu pädevus – Kaitseõigused – Õigus olla ära kuulatud – Sõna- ja teabevabadus – Proportsionaalsus – Ettevõtlusvabadus – Kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõte

RT France, asukoht Boulogne-Billancourt (Prantsusmaa), esindajad: advokaadid E. Piwnica ja M. Nguyen Chanh,

hageja,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: S. Lejeune, R. Meyer ja S. Emmerechts

kostja,

keda toetavad

Belgia Kuningriik, esindajad: C. Pochet, M. Van Regemorter ja L. Van den Broeck,

Eesti Vabariik, esindajad: N. Grünberg ja M. Kriisa,

Prantsuse Vabariik, esindajad: A.-L. Desjonquères, J.-L. Carré, W. Zemamta ja T. Stéhelin,

Läti Vabariik, esindajad: K. Pommere, J. Davidoviča, I. Hūna, D. Ciemiņa ja V. Borodiņeca,

[Parandatud 14. oktoobri 2022. aasta kohtumäärusega] **Leedu Vabariik**, esindajad: K. Dieninis ja V. Kazlauskaitė-Švenčionienė,

Poola Vabariik, esindajad: B. Majczyna ja A. Miłkowska,

Euroopa Komisjon, esindajad: D. Calleja Crespo, V. Di Bucci, J.-F. Brakeland ja M. Carpus Carcea,

* Kohtumenetluse keel : prantsuse.

ja

liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, esindajad: F. Hoffmeister, L. Havas ja M. A. De Almeida Veiga,

menetlusse astujad,

ÜLDKOHUS (suurkoda),

koosseisus: president S. Papasavvas, kohtunikud H. Kanninen, V. Tomljenović, S. Gervasoni, D. Spielmann, S. Frimodt Nielsen, J. Schwarcz, E. Buttigieg, U. Öberg, R. Mastroianni (ettekandja), M. Brkan, I. Gâlea, I. Dimitrakopoulos, D. Kukovec ja S. Kingston,

kohtusekretär: E. Coulon,

arvestades menetluse kirjalikku osa,

arvestades 10. juuni 2022. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Hageja RT France palub oma hagi, mille ta esitas ELTL artikli 263 alusel, tühistada nõukogu 1. märtsi 2022. aasta otsuse (ÜVJP) 2022/351, millega muudetakse otsust 2014/512/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas (ELT 2022, L 65, lk 5; edaspidi „vaidlustatud otsus“), ja nõukogu 1. märtsi 2022. aasta määruse (EL) 2022/350, millega muudetakse määrust (EL) nr 833/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas (ELT 2022, L 65, lk 1; edaspidi „vaidlustatud määrus“), (edaspidi koos „vaidlustatud aktid“) teda puudutavas osas.

Vaidluse taust

- 2 Hageja on ainuaktsionäriaga lihtsustatud aktsiaselts, mille asukoht on Prantsusmaal ja mis tegeleb temaatiliste telekanalite väljaandmisega. Kogu hageja aktsiakapital kuulub osakapitalita Vene Föderatsiooni sõltumatule mittetulundusühingule ANO „TV Novosti“ (edaspidi „TV Novosti“), mille registrijärgne asukoht on Moskvast (Venemaa) ja mida rahastatakse peaaegu täielikult Venemaa riigieelarvest.
- 3 Hageja sõlmis 2. septembril 2015 Conseil supérieur de l’audiovisueliga (kõrgem audiovisuaalnõukogu, CSA, Prantsusmaa), millest on praeguseks saanud Autorité de régulation de la communication audiovisuelle et numérique (audiovisuaal- ja digisidet reguleeriv asutus, Arcom, Prantsusmaa), lepingu muul moel kui elektromagnetlainete abil edastatava televisiooniteenuse nimega RT France pakkumiseks. Ta tegutseb Prantsusmaal alates 2017. aastast ning tema sisu levitatakse ka kõigis muudes prantsuskeelsetes riikides satelliidi või interneti vahendusel.

- 4 2014. aasta märtsis annekteeris Venemaa Föderatsioon ebaseaduslikult Krimmi Autonoomse Vabariigi ja Sevastopoli linna ning ta tegeleb sellest ajast alates katkematult destabiliseeriva tegevusega Ukraina idaosas. Vastuseks kehtestas Euroopa Liit piiravad meetmed seoses Venemaa Föderatsiooni tegevusega, piiravad meetmed seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega ning piiravad meetmed vastusena Krimmi Autonoomse Vabariigi ja Sevastopoli linna ebaseaduslikule annekteerimisele Venemaa Föderatsiooni poolt.
- 5 Alates 2021. aasta kevadest teravnes olukord Vene-Ukraina piiril, sest Venemaa Föderatsioon koondas arvestatava koguse relvajõude Ukraina piiri lähedale.
- 6 Euroopa Ülemkogu kutsus oma 24. ja 25. juuni 2021. aasta järeldustes Venemaad üles võtma täielikult vastutuse, et tagada Minski kokkulepete täies mahus rakendamine, mis on peamine eeltingimus mis tahes suuremale muutusele liidu suhtumises. Ta rõhutas, et liit ja selle liikmesriigid peavad „otsustavalt ja koordineeritult reageerima Venemaa igasugusele jätkuval pahatahtlikule, ebaseaduslikule ja kahjulikule tegevusele, kasutades täielikult ära kõiki [Euroopa Liidu] käsutuses olevaid vahendeid ning tagades koordineerimise partneritega“. Sel eesmärgil kutsus Euroopa Ülemkogu lisaks Euroopa Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat (edaspidi „kõrge esindaja“) üles esitama võimalikke täiendavaid piiravaid meetmeid, sealhulgas majandussanktsioone.
- 7 Euroopa Ülemkogu rõhutas 16. detsembri 2021. aasta kohtumisel vastuvõetud järeldustes tungivat vajadust, et Venemaa Föderatsioon leevendaks pingeid, mille on põhjustanud tema vägede koondamine Ukraina piirile. Ta kinnitas taas oma täielikku toetust Ukraina suveräänsusele ja territoriaalsele terviklikkusele. Innustades tegema diplomaatilisi jõupingutusi, märkis Euroopa Ülemkogu, et igasugusel Ukraina vastu suunatud edasisel sõjalisel agressioonil on ulatuslikud tagajärjed ja kõrge hind, sealhulgas partneritega kooskõlastatud piiravad meetmed.
- 8 Euroopa Liidu Nõukogu kiitis 24. jaanuaril 2022 heaks järeldused, milles mõistis hukka Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastase järjepideva agressiivse tegevuse ja korduvad ähvardused ning kutsus Venemaa Föderatsiooni üles leevendama pingeid, järgima rahvusvahelist õigust ja osalema konstruktiivselt dialoogis olemasolevate rahvusvaheliste mehhanismide raames. Tuletades meelde Euroopa Ülemkogu 16. detsembri 2021. aasta järeldusi, kordas nõukogu, et igasugusel edasisel sõjalisel agressioonil on ulatuslikud tagajärjed ja kõrge hind, sealhulgas mitmesugused valdkondlikud ja individuaalsed piiravad meetmed, mis võetakse partneritega kooskõlastatult.
- 9 Gosudarstvennaja Duma Federalnogo Sobranija Rossiiskoi Federatsii (Venemaa Föderatsiooni Föderaalassamblee Riigiduuma) hääletas 15. veebruaril 2022 sellise resolutsiooni vastuvõtmise poolt, milles president Vladimir Putinil paluti tunnustada iseseisvate riikidena Ukraina idaosasid, mida separatistid enda omaks pidasid.
- 10 21. veebruaril 2022 kirjutas Venemaa Föderatsiooni president alla dekreedile, millega tunnustati isehakanud „Donetski Rahvavabariigi“ ja „Luhanski Rahvavabariigi“ sõltumatust ja suveräänsust, ning andis korralduse Vene relvajõudude koondamiseks nendele aladele.
- 11 22. veebruaril 2022 avaldas kõrge esindaja liidu nimel avalduse, millega mõistis selle tegevuse hukka, kuna see kujutab endast rahvusvahelise õiguse rasket rikkumist. Ta teatas, et liit reageerib Venemaa Föderatsiooni nendele rikkumistele, võttes kiiremas korras täiendavad piiravad meetmed.

- 12 Nõukogu võttis 23. veebruaril 2022. aastal vastu esimese piiravate meetmete paketi. Need puudutasid esiteks piiranguid majandussuhetele valitsuse poolt mittekontrollitava Donetski ja Luhanski oblastiga; teiseks juurdepääsupiiranguid kapitaliturule, eelkõige keelates Venemaa Föderatsiooni valitsuse ja keskpanga rahastamise, ning kolmandaks Venemaa Föderatsiooni valitsuse liikmete, pankade, äriemeeste, kindralite ja 336 Föderaalassamblee Riigiduuma liikme lisamist nende isikute ja üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid.
- 13 Venemaa Föderatsiooni president andis 24. veebruaril 2022 teada sõjalisest operatsioonist Ukrainas ja samal päeval ründasid Vene relvajõud Ukrainat riigi mitmes osas.
- 14 Samal kuupäeval avaldas kõrge esindaja liidu nimel avalduse, milles mõistis hukka Venemaa Föderatsiooni relvajõudude „provotseerimata sissetungi“ Ukrainasse, ning märkis, et liit vastab muu hulgas nii valdkondlike kui ka individuaalsete piiravate meetmete võtmisega. Samal päeval toimunud erakorralisel kohtumisel vastu võetud järeldustes mõistis Euroopa Ülemkogu kõige karmimalt hukka selle „provotseerimata ja põhjendamatu sõjalise agressiooni“, leides, et oma ebaseadusliku sõjategevusega rikub Venemaa Föderatsioon, kes kannab täielikku vastutust, rängalt rahvusvahelist õigust ja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) põhikirja põhimõtteid ning õõnestab Euroopa ja ülemaailmset julgeolekut ja stabiilsust. Ta kutsus Venemaa Föderatsiooni eeskätt üles lõpetama oma desinformatsioonikampaania ning näitas valmisolekut kohaldada mitmes valdkonnas täiendavaid piiravaid meetmeid, mis toovad Venemaa Föderatsioonile kaasa tõsised ja ulatuslikud tagajärjed.
- 15 Euroopa Nõukogu ministrite komitee otsustas 25. veebruaril 2022 peatada Venemaa Föderatsiooni esindusõigused Euroopa Nõukogus vastavalt 5. mail 1949 Londonis allkirjastatud Euroopa Nõukogu põhikirja artiklile 8 ning anda sellele otsusele vahetu õigusmõju seoses Venemaa Föderatsiooni esindusõigusega Euroopa Nõukogu ministrite komitees ja parlamentaarses assamblees.
- 16 Sama päeva avalduses meenutas Rahvusvahelise Kriminaalkohtu (RKK) prokurör kõigile Ukraina territooriumil vaenutegevuses osalevatele pooltele, et 8. septembril 2015 esitatud avalduse alusel, millega tunnustati nimetatud kohtu pädevust, on ta pädev uurima kõiki genotsiide, inimsusevastaseid kuritegusid ja sõjakuritegusid, mis on alates 20. veebruarist 2014 toime pandud Ukraina territooriumil.
- 17 Samal kuupäeval võttis nõukogu vastu teise piiravate meetmete paketi. Esiteks sisaldas see individuaalseid meetmeid Ukraina territooriumi terviklikkuse riives osalenud poliitikute ja äriemeeste suhtes. Teiseks oli tegemist finants-, kaitse-, energia-, lennundus- ja kosmosetööstuse valdkonnas kohaldatavate piiravate meetmetega. Kolmandaks sisaldas see meetmeid, millega peatati sellise lepingu teatavate sätete kohaldamine, millega nähakse ette viisasoodustused teatavatesse kategooriatesse kuuluvatele ning lühiajalist viisat taotlevatele Venemaa Föderatsiooni kodanikele.
- 18 28. veebruaril 2022 teatas RKK prokurör oma otsusest taotleda luba alustada Ukraina olukorra suhtes uurimist, tuginedes järeldustele, millele tema ametkond oli eeluurimise tulemusel jõudnud, leides, et on piisavalt tõendeid, mis võimaldavad arvata, et väidetavad sõjakuriteod ja inimsusevastased kuriteod pandi juba eeluurimise käigus arvesse võetud sündmuste raames Ukrainas tõepoolest toime.

- 19 Ajavahemikus 28. veebruarist kuni 1. märtsini 2022 võttis nõukogu vastu kolmanda piiravate meetmete paketi. Tegemist oli individuaalsete ja majanduslike meetmetega, mis puudutasid eelkõige liidu õhuruumi sulgemist Venemaa õhusõidukitele, finantssõnumite edastussüsteemi SWIFT ja Venemaa keskpanga vahendeid.
- 20 Euroopa Parlament võttis 1. märtsil 2022 vastu resolutsiooni Ukraina vastu suunatud Venemaa agressiooni kohta (2022/2564(RSP)), milles ta mõistis eeskätt kõige karmimalt hukka Venemaa Föderatsiooni „ebaseadusliku, provotseerimata ja põhjendamatu sõjalise agressiooni“ Ukraina vastu ja sissetungi Ukrainasse; nõudis, et Venemaa lõpetaks viivitamata igasuguse sõjalise tegevuse Ukrainas, viiks tingimusteta välja kõik sõjalised ja poolsõjaväelised jõud ning sõjalise varustuse kogu Ukraina rahvusvaheliselt tunnustatud territooriumilt ja austaks täiel määral Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust tema rahvusvaheliselt tunnustatud piirides; rõhutas, et see relvastatud kallaletung ja sissetung on rahvusvahelise õiguse ränk rikkumine, ning nõudis sanktsioonide laiendamist ja rõhutas ühtlasi, et sanktsioonid on suunatud Venemaa majanduse ja tööstusbaasi, eelkõige sõjatööstuskompleksi strateegilisele nõrgendamisele, mis vähendaks Venemaa Föderatsiooni võimet ohustada edaspidi rahvusvahelist julgeolekut. Resolutsiooni punktis 31 mõistis parlament hukka ka Venemaa ametivõimude, riigimeedia ja Venemaa Föderatsiooni liitlaste infosõja, mille käigus edastatakse liidu, Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni (NATO) ja Ukraina kohta halvustavat sisu ja valesid, et Venemaa saaks toime pandud „koledusi“ usutavalt eitada, ning kutsus seetõttu kõiki liikmesriike üles viivitamata peatama kõikide Venemaa riiklike meediakanalite ringhäälingulitsentsid ja nende kanalite taasedastamise.
- 21 Selles kontekstis võttis nõukogu 1. märtsil 2022 ELL artikli 29 alusel vastu vaidlustatud otsuse ja ELTL artikli 215 alusel vaidlustatud määruse, et keelata Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastast sõjalist agressiooni toetav pidev ja kooskõlastatud propagandategevus, mis on suunatud liidu ja naaberriikide kodanikuühiskonnale ning mida rakendatakse eri meediakanalite kaudu Venemaa Föderatsiooni juhtkonna pideva otsese või kaudse kontrolli all, kuna selline tegevus kujutab endast ohtu liidu avalikule korrale ja julgeolekule.
- 22 Vaidlustatud aktide põhjendustes 1–11 on välja toodud nendes aktides ette nähtud piiravate meetmete (edaspidi „kõnealused piiravad meetmed“) võtmisele eelnenud asjaolud. Täpsemalt on vaidlustatud otsuse põhjendused 5–11 sõnastatud järgmiselt:
- „(5) Nõukogu rõhutas oma 10. mai 2021. aasta järeldustes vajadust veelgi tugevdada liidu ja liikmesriikide vastupanuvõimet ning nende suutlikkust võidelda hübriidohtude, sealhulgas desinformatsiooniga, tagades hübriidohtudega võitlemiseks olemasolevate ja võimalike uute vahendite koordineeritud ja integreeritud kasutamise liidu ja liikmesriikide tasandil, ning tugevdada võimalikku reageerimist hübriidohtude valdkonnas, muu hulgas välissekkumistele ja mõjutamisoperatsioonidele, mis võivad hõlmata nii ennetusmeetmeid kui ka kulude kehtestamist vaenulikele riiklikele ja valitsusvälistele osalejatele.
- (6) Venemaa Föderatsioon on osalenud süstemaatilises rahvusvahelises meediaga manipuleerimise ja faktide moonutamise kampaanias, et tõhustada oma naaberriikide, liidu ja selle liikmesriikide destabiliseerimise strateegiat. Eelkõige on propaganda korduvalt ja järjepidevalt olnud suunatud Euroopa erakondadele, eriti valimiste ajal, samuti kodanikuühiskonnale, varjupaigataotlejatele, Venemaa rahvusvähemustele, soovähemustele ning demokraatlike institutsioonide toimimisele liidus ja selle liikmesriikides.

- (7) Ukraina vastase agressiooni õigustamiseks ja toetamiseks on Venemaa Föderatsioon osalenud pidevas ja kooskõlastatud propagandategevuses, mis on suunatud liidu kodanikuühiskonnale ja selle naaberriikidele, moonutades ja manipuleerides tõsiselt fakte.
- (8) Kõnealuseid propagandameetmeid on rakendatud eri meediakanalite kaudu Venemaa Föderatsiooni juhtkonna pideva otsese või kaudse kontrolli all. Selline tegevus kujutab endast märkimisväärtset ja otsest ohtu liidu avalikule korrale ja julgeolekule.
- (9) Kõnealused meediakanalid on olulised ja võtmetähtsusega Ukraina vastu suunatud agressiooni edendamiseks ja toetamiseks ning naaberriikide destabiliseerimiseks.
- (10) Võttes arvesse olukorra tõsidust ja vastukaaluks Ukraina olukorda destabiliseerivale Venemaa tegevusele, on vajalik, kooskõlas põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõiguste ja -vabadustega, eriti selle artiklis 11 tunnustatud õigusega sõna- ja teabevabadusele, kehtestada täiendavad piiravad meetmed, et selliste meediakanalite ringhäälingutegevus liidus või selliste meediakanalite liidule suunatud ringhäälingutegevus kiiresti peatada. Nimetatud meetmed tuleks säilitada seni kuni agressioon Ukrainasse lõpetatakse ning kuni Venemaa Föderatsioon ja sellega seotud meediakanalid lõpetavad propagandategevuse liidu ja selle liikmesriikide vastu.
- (11) Kooskõlas põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõiguste ja -vabadustega, eriti selle artiklites 11, 16 ja 17 tunnustatud sõna- ja teabevabaduse, ettevõtlusvabaduse ja õigusega omandile, ei piira need meetmed nimetatud meediakanalitel ja nende töötajatel viia läbi liidus muid tegevusi kui ringhääling, näiteks uurimistööd või intervjuusid. Eelkõige ei piira need meetmed kohustust austada õigusi, vabadusi ja põhimõtteid, millele on osutatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 6, sealhulgas põhiõiguste hartat ja liikmesriikide põhiseadusi nende vastavas pädevusvaldkonnas.“
- 23 Nõukogu 31. juuli 2014. aasta otsuse 2014/512/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas (ELT 2014, L 229, lk 13), ja mida on muudetud vaidlustatud otsusega, artikkel 4g on sõnastatud järgmiselt:
- „1. Operaatoritel on keelatud edastada või võimaldada, hõlbustada või muul viisil toetada IX lisas loetletud juriidiliste isikute, üksuste või asutuste mis tahes sisu edastamist või levitamist, sealhulgas uute või eelpaigaldatud vahendite abil, nagu kaabellevi, satelliit, IP-televisioon, internetiteenuste osutajad, interneti videojagamisplatvormid või -rakendused.
2. Kõik ringhäälingulitsentsid või IX lisas loetletud juriidiliste isikute, üksuste või asutustega sõlmitud loa andmise, edastamis- ja levitamiskokkulepped peatatakse.“
- 24 Hageja nimi kanti otsuse 2014/512, mida on muudetud vaidlustatud otsusega, IX lissasse.
- 25 Nõukogu 31. juuli 2014. aasta määruse (EL) nr 833/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas (ELT 2014, L 229, lk 1), ja mida on muudetud vaidlustatud määrusega, artikkel 2f on sõnastatud järgmiselt:
- „1. Operaatoritel on keelatud edastada või võimaldada, hõlbustada või muul viisil toetada XV lisas loetletud juriidiliste isikute, üksuste või asutuste mis tahes sisu edastamist või levitamist, sealhulgas uute või eelpaigaldatud vahendite abil, nagu kaabellevi, satelliit, IP-televisioon, internetiteenuste osutajad, interneti videojagamisplatvormid või -rakendused.

2. Kõik ringhäälingulitsentsid või XV lisas loetletud juriidiliste isikute, üksuste või asutustega sõlmitud edastus-, edastamis- ja levitamiskokkulepped peatatakse.“

- 26 Hageja nimi kanti määruse nr 833/2014, mida on muudetud vaidlustatud määrusega, XV lisasse.
- 27 Nende sätete kohaselt on eelkõige hagejalt pärineva sisu mis tahes viisil levitamine ajutiselt keelatud kõigis liidu riikides.
- 28 Vastavalt otsuse 2014/512, mida on muudetud nõukogu 25. veebruari 2022. aasta otsusega (ÜVJP) 2022/327 (ELT 2022, L 48, lk 1), artiklile 9 kohaldatakse seda kuni 31. juulini 2022 ja seda vaadatakse pidevalt läbi. Vajaduse korral võib selle kehtivust pikendada või seda muuta, kui nõukogu leiab, et selle eesmärgid ei ole täidetud.

Menetlus ja poolte nõuded

- 29 Hageja esitas käesoleva hagi 8. märtsil 2022 Üldkohtu kantseleisse esitatud hagiavaldusega.
- 30 Eraldi aktiga, mis saabus Üldkohtu kantseleisse samal päeval, esitas hageja ajutiste meetmete kohaldamise taotluse. See taotlus jäeti 30. märtsi 2022. aasta kohtumäärusega RT France vs. nõukogu (T-125/22 R, ei avaldata, EU:T:2022:199) rahuldamata põhjusel, et kiireloomulisuse tingimus ei olnud täidetud ning et asjaomaste huvide kaalumise osutas pigem nõukogu nõuete põhistatusele, ja kohtukulude jaotamine jäeti edaspidiseks.
- 31 Olles pooled ära kuulanud, otsustas Üldkohus (viies koda) 22. märtsi 2022. aasta otsusega omal algatusel lahendada kohtuasja kiirendatud menetluses vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 151 lõikele 2.
- 32 Üldkohtu presidendi ettepanekul otsustas Üldkohus kodukorra artikli 28 alusel suunata kohtuasja suurkojale.
- 33 Kuna kolmel suurkoja kohtunikul ei olnud võimalik asja arutamisel osaleda, määras Üldkohtu president koja koosseisu täiendamiseks veel kolm kohtunikku.
- 34 Nõukogu esitas 3. mail 2022 kostja vastuse.
- 35 Kodukorra artikli 89 lõikes 3 ette nähtud menetlust korraldavate meetmetega, mis tehti hagejale ja nõukogule teatavaks vastavalt 6. ja 18. mail 2022, lubati neil kodukorra artikli 154 lõike 3 alusel esitada repliik ja vasturepliik teatavates konkreetsetes küsimustes.
- 36 Hageja esitas repliigi 16. mail 2022 ja komisjon vasturepliigi 25. mail 2022.
- 37 Üldkohtu kantseleisse vastavalt 14., 18. ja 30. märtsil ning 13. aprillil, 10. ja 13. mail 2022 saabunud dokumentides palusid komisjon, Belgia Kuningriik, Poola Vabariik, Prantsuse Vabariik, Eesti Vabariik, kõrge esindaja, Leedu Vabariik ja Läti Vabariik luba astuda käesolevas asjas menetlusse nõukogu nõuete toetuseks. Suurkoja president andis 4., 20. ja 24. mai 2022. aasta otsustega komisjonile, Belgia Kuningriigile, Prantsuse Vabariigile, Poola Vabariigile, Eesti Vabariigile, Leedu Vabariigile, Läti Vabariigile ja 11. mai 2022. aasta määrusega kõrgele esindajale loa astuda menetlusse.

- 38 Menetluse kirjalik osa lõpetati 25. mail 2022.
- 39 Kodukorra artikli 89 lõikes 3 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames paluti pooltel vastata kohtuistungil teatavatele neile esitatud küsimustele.
- 40 Ettekandja-kohtuniku ettepanekul otsustas Üldkohus (suurkoda) avada menetluse suulise osa ja korraldada omal algatusel kohtuistungil suuliste seisukohtade ärakuulamiseks.
- 41 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu suulistele küsimustele kuulati ära 10. juuni 2022. aasta kohtuistungil.
- 42 Hageja palub Üldkohtul sisuliselt:
- tühistada vaidlustatud aktid teda puudutavas osas;
 - mõista kohtukulud välja nõukogult.
- 43 Nõukogu palub Üldkohtul:
- jätta hagi rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja hagejalt.
- 44 Belgia Kuningriik, Eesti Vabariik, Prantsuse Vabariik, Läti Vabariik, Leedu Vabariik, Poola Vabariik, komisjon ja kõrge esindaja palusid kohtuistungil jätta hagi rahuldamata.

Õiguslik analüüs

- 45 Hagi põhjendamiseks esitab hageja neli väidet, mille kohaselt on rikutud vastavalt kaitseõigusi, sõna- ja teabevabadust, ettevõtlusvabadust ja kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõtet. Teise väite raames vaidlustab ta kaudselt ka nõukogu pädevuse võtta vastu vaidlustatud aktid. Sellega seoses tuleb meenutada, et isikut kahjustava akti vastuvõtja pädevuse puudumise küsimus on avalikul huvil põhinev väide, mida kohus peab omal algatusel analüüsima (vt selle kohta 14. detsembri 2016. aasta kohtuotsus *SV Capital vs. EBA*, C-577/15 P, EU:C:2016:947, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika). Üldkohus peab otstarbekaks analüüsida esimesena küsimust, kas nõukogu oli pädev vaidlustatud akte vastu võtma.

Nõukogu pädevus võtta vastu vaidlustatud aktid

- 46 Hageja väidab sisuliselt, et üksnes liikmesriigi reguleerivad asutused, käesoleval juhul Arcom, võivad määrata sanktsiooni audiovisuaalse meediakanali sobimatu toimetuseliku sisu eest.
- 47 Nõukogu, keda toetavad Belgia Kuningriik, Eesti Vabariik, Prantsuse Vabariik, Läti Vabariik, Leedu Vabariik, Poola Vabariik, komisjon ja kõrge esindaja, vaidleb hageja argumentidele vastu.

48 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et ELL artikli 3 lõikes 5 on sätestatud:

„Suhetes maailmaga kaitseb ja edendab liit oma väärtusi ja huve ning aitab kaasa oma kodanike kaitsele. Ta toetab rahu, turvalisust, [...] samuti rahvusvahelise õiguse ranget järgimist ja arendamist, sealhulgas ÜRO põhikirja põhimõtete austamist.“

49 Mis puudutab vaidlustatud otsust, siis tuleb märkida, et see põhineb ELL artiklil 29. See säte, mis sisaldub EL lepingu V jaotise 2. peatükis „Erisätted ühise välis- ja julgeolekupoliitika kohta“, annab nõukogule pädevuse „võt[ta] vastu otsuseid, milles määratletakse liidu lähenemisviis konkreetsele geograafilist või temaatilist laadi küsimusele“. ELL artikli 23 kohaselt tugineb liidu tegevus rahvusvahelisel areenil selle peatüki raames põhimõtetele, taotleb eesmärgi ja seda viiakse ellu viisil, mis on kooskõlas 1. peatükis osutatud üldsätetega, sealhulgas ELL artikli 21 lõikes 1 nimetatud demokraatia, õigusriik, inimõiguste ja põhivabaduste universaalsus ning jagamatus, inimväärikuse ning ÜRO põhikirja põhimõtete ja rahvusvahelise õiguse austamine. ELL artikli 24 lõikes 1 on täpsustatud, et „[ü]hise välis- ja julgeolekupoliitika küsimustes kuuluvad liidu pädevusse kõik välispoliitika valdkonnad ja kõik liidu julgeolekuga seotud küsimused [...]“.

50 Kohtupraktika kohaselt tuleneb ühelt poolt ELL artiklitest 21 ja 23, artikli 24 lõikest 1, artiklist 25 ja artikli 28 lõike 1 esimesest lõigust koostoimes teiselt poolt ELL artikliga 29, et „liidu lähenemisviis“ ELL artikli 29 tähenduses on otsused, mis on esiteks tehtud ühise välis- ja julgeolekupoliitika – nagu see on määratletud ELL artikli 24 lõikes 1 – küsimustes, mis on teiseks seotud „konkreetses geograafilist või temaatilist laadi küsimusega“ ja mis kolmandaks ei kujuta endast „operatiivset tegutsemist“ ELL artikli 28 tähenduses, st mis ei ole ühe või mitme liikmesriigi tsiviil- või sõjalised operatsioonid väljaspool liitu (vt selle kohta 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Ezz jt vs. nõukogu, T-256/11, EU:T:2014:93, punktid 41 ja 46).

51 Mõistet „liidu lähenemisviis“ ELL artikli 29 tähenduses tuleb niisiis tõlgendada laialt, nii et eeldusel, et eespool punktis 50 nimetatud tingimused on täidetud, võib ELL artikli 29 alusel vastu võtta mitte ainult programmilisi dokumente või lihtsalt kavatsuste deklaratsioone, vaid ka otsuseid, millega nähakse ette meetmed, mis muudavad vahetult eraõiguslike isikute õiguslikku olukorda. Seda kinnitab pealegi ELTL artikli 275 teise lõike sõnastus (27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Ezz jt vs. nõukogu, T-256/11, EU:T:2014:93, punkt 42).

52 Võttes arvesse ühise välis- ja julgeolekupoliitika eesmärkide – nagu need on määratletud ELL artikli 3 lõikes 5 ja artiklis 21 ning selle poliitikaga seotud erisätetes, täpsemalt ELL artiklites 23 ja 24 – laia ulatust (vt selle kohta 5. märtsi 2015. aasta kohtuotsus Ezz jt vs. nõukogu, C-220/14 P, EU:C:2015:147, punkt 46), on nõukogul ulatuslik kaalutusõigus nende piiravate meetmete eseme kindlaksmääramisel, mille liit võtab ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 88). Seega ei saa nõukogule ette heita seda, et ta asus seisukohale, et Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastasest agressioonist põhjustatud rahvusvahelise kriisi puhul võivad meetmed, mida on vaja reageerimiseks tõsisele rahuvastasele ohule liidu piiridel ja rahvusvahelise õiguse rikkumisele, hõlmata ka teatavate, eeskätt Venemaa riigieelarvest rahastatavasse RT kanalite kontserni (edaspidi „RT kontsern“) kuuluvate meediakanalite sisu levitamise ajutist keeldu põhjusel, et nad toetaksid seda agressiooni niisuguste tegevuste kaudu, nagu on osutatud vaidlustatud otsuse põhjenduses 7.

53 Nimelt nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 8, et nõukogu hinnangul kujutavad sellised tegevused endast märkimisväärset ja otsest ohtu liidu avalikule korrale ja julgeolekule ning see õigustab tema sekkumist EL lepingu V jaotise 2. peatükis talle antud pädevuse raames.

- 54 Nagu nõukogu kohtuistungil täpsustas, on selline sekkumine seega otseselt seotud ühise välis- ja julgeolekupoliitika eesmärkidega, mida on nimetatud ELL artikli 21 lõike 2 punktides a ja c, sest selle eesmärk on ühelt poolt kaitsta liidu väärtusi, põhihuve, julgeolekut, sõltumatust ja terviklikkust ning teiselt poolt säilitada rahu, ennetada konflikte ja tugevdada rahvusvahelist julgeolekut (vt selle kohta analoogia alusel 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punktid 115 ja 116).
- 55 Mis puudutab nõukogu taotletavaid eesmärke, siis vaidlustatud aktide põhjendustes 4–10 on viidatud vajadusele kaitsta liitu ja liikmesriike desinformatsiooni- ja destabiliseerimiskampaaniate eest, mida viivad läbi Venemaa Föderatsiooni juhtide kontrolli all olevad meediakanalid ning mis ohustavad liidu avalikku korda ja julgeolekut olukorras, mida iseloomustab Ukraina-vastane sõjaline agressioon. Tegemist on seega avalike huvidega, mille eesmärk on kaitsta Euroopa ühiskonda ja mis on osa üldisest strateegiast (vt eespool punktid 11, 12, 14, 17 ja 19), mille eesmärk on lõpetada võimalikult ruttu Ukraina-vastane agressioon.
- 56 Kuna propaganda ja desinformatsioonikampaaniad kahjustavad demokraatliku ühiskonna aluseid ja on kaasaegse sõjaarsenali lahutamatu osa, on kõnealused piiravad meetmed ka osa liidu poolt talle ELL artikli 3 lõigete 1 ja 5 seatud eesmärkide taotlemisest.
- 57 Vaidlustatud otsuse vastuvõtmisega kasutas nõukogu seega liidule aluslepingute ühist välis- ja julgeolekupoliitikat käsitlevate sätetega antud pädevust. Seda järeldust ei sea kahtluse alla hageja viidatud asjaolu, et Prantsuse riigisiseste õigusnormide kohaselt kuulub pädevus määrata teleringhäälingu organisatsioonile sanktsioon sobimatu toimetustliku sisu eest Arcomile. Esiteks ei saa liidu pädevust, sealhulgas ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga seotud pädevust, välistada riigisisese õigusega haldusasutusele antud pädevuse olemasolu või teostamise tõttu ega seada seda pädevust neist sõltuvusse. Seega ei ole asjaoluga, et liikmesriigi haldusasutusel on pädevus määrata sanktsioone, vastuolus nõukogule antud pädevus võtta piiravaid meetmeid, mille eesmärk on keelata ajutiselt ja tagasipööratavalt hageja sisu levitamine.
- 58 Teiseks tuleb märkida, et riigisiseste õigusnormidega liikmesriigi haldusasutustele antud pädevus ei taotle samu eesmärke, ei põhine samadel eeldustel ja väärtustel ega võimalda tagada samu tulemusi kui ühtne ja kohene sekkumine kogu liidu territooriumil, nagu see on võimalik ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames. Samuti tuleb märkida, et vaidlustatud otsuse resolutsioon on adresseeritud operaatoritele, kes levitavad hageja ja teiste otsuse IX lisas loetletud teleringhäälingu organisatsioonide sisu, keelates neil seda sisu levitada mis tahes vahendite abil, sealhulgas kaabellevi, satelliit ja IP-televisioon (vt eespool punkt 23). Kuna selline keeld kehtib sõltumata sellest, millises liikmesriigis need operaatorid asuvad ja milline on hageja sisu levitamise viis, järeldub sellest, et vaidlustatud otsusega taotletavat tulemust ei oleks saanud saavutada liikmesriigi reguleerivate asutuste kaudu, kelle pädevus piirdub selle liikmesriigi territooriumiga, mille asutused nad on.
- 59 Lisaks, kuigi hageja ei viidanud liidu sisepädevuse jaotusele, ei saa nõukogu poolt ELL artikli 29 alusel otsuse vastuvõtmist vaidlustada lähtuvalt asjaolust, et liidul on võimalus audiovisuaalteenuste valdkonnas sekkuda EL toimimise lepinguga reguleeritud muud liiki pädevuse raames, sealhulgas liidule ELTL artikli 4 lõikest 2 tuleneva siseturu reguleerimise pädevuse raames.

- 60 Sellega seoses piisab, kui meenutada, et ELL artikli 40 teise lõigu kohaselt ei mõjuta ELTL artiklites 3–6 osutatud poliitika rakendamine aluslepingutes sätestatud menetluste rakendamist ja institutsioonide volituste ulatust ühise välis- ja julgeolekupoliitika alusel liidu pädevuse teostamiseks.
- 61 Sellest tuleneb, et liidu pädevus ühise välis- ja julgeolekupoliitika alusel ning EL toimimise lepingu kolmanda osa teiste sätete alusel, mis on seotud liidu sisepoliitika ja -meetmetega, mitte ei välista üksteist vastastikku, vaid täiendavad üksteist, kuivõrd neist igaühel on omaenda kohaldamisala ja nendega taotletakse eri eesmärgi (vt selle kohta analoogia alusel 19. juuli 2012. aasta kohtuotsus parlament *vs.* nõukogu, C-130/10, EU:C:2012:472, punkt 66).
- 62 Seoses nõukogu pädevusega võtta vastu vaidlustatud määrus tuleb märkida, et ELTL artikli 215 lõikes 2 on ette nähtud, et kui vastavalt EL lepingu V jaotise 2. peatükile vastu võetud otsuses on nii sätestatud, võib nõukogu võtta vastu piiravaid meetmeid juriidiliste või füüsiliste isikute ning rühmituste või mitteriiklike üksuste suhtes (vt selle kohta 30. juuni 2016. aasta kohtuotsus CW *vs.* nõukogu, T-224/14, ei avaldata, EU:T:2016:375, punkt 68).
- 63 Kuna nõukogu võis käesoleval juhul vabalt võtta vaidlustatud otsuse vastu ELL artikli 29 alusel, järeldub sellest, et vaidlustatud määruse vastuvõtmine ELTL artikli 215 lõike 2 alusel oli vajalik, nagu nähtub selle põhjendusest 12, selleks et tagada otsuse ühetaoline rakendamine liidu territooriumil. Kuna kõnealuseid piiravaid meetmeid saab rakendada ainult nii, et ettevõtjatele kehtestatakse ajutine keeld levitada hageja audiovisuaalsisu, on nimelt ilmne – nagu mõned menetlusse astujad rõhutasid –, et hageja sisu levitamise ajutise keelu ühtset rakendamist kogu liidu territooriumil sai liidu tasandil paremini ellu viia kui riiklikul tasandil. Sellega seoses tuleb samuti märkida, et vastupidi hageja väidetele ei saa nõukogu poolt käesolevas asjas võetud meetmeid pidada ELTL artikli 215 lõike 1 alusel majandus- ja rahandussuhete täielikuks katkestamiseks kolmanda riigiga, arvestades sellega, et vaidlustatud määrus võeti vastu ELTL artikli 215 lõike 2 alusel, nagu on täpsustatud eespool.
- 64 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb etteheide nõukogu pädevuse puudumise kohta põhjendamatusena tõttu tagasi lükata.

Esimene väide, mille kohaselt rikuti kaitseõigusi

- 65 Hageja heidab nõukogule ette, et viimane rikkus vaidlustatud aktide vastuvõtmisel tema kaitseõigusi ja nendega kaasaskäivat võistlevuse põhimõtet. Ta väidab, et ühelt poolt tulenes Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklitega 41 ja 48 tagatud kaitseõiguste austamisest kohustus ta enne ära kuulata või vähemalt võimaldada tal esitada oma seisukohad pärast toimikuga tutvumist. Teiselt poolt nõudis harta artikliga 47 tagatud õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile järgimine, et hageja saaks enne otsuse vastuvõtmist teada põhjendused, millega nõukogu kavatses põhistada oma otsust kanda tema nimi kõnealustesse loeteludesse.
- 66 Hageja sõnul kahjustavad vaidlustatud aktid vaieldamatult tõsiselt ja tagasipööramatult tema huve, tuues kaasa dramaatilised majanduslikud, finants- ja inimlikud tagajärjed, kuna tal ei ole enam võimalik oma tegevust jätkata. Ta väidab samuti, et vaidlustatud aktidega kahjustatakse tõsiselt tema mainet, sest teda esitletakse seal Venemaa võimu pideva ainukontrolli all oleva meediakanalina, diskrediteerides seeläbi teda täielikult tema tegevuses.

- 67 Kuna hagejat kõnealustest piiravatest meetmetest enne isiklikult ei teavitatud, võeti tema õigused ära. Lisaks ei võtnud ei liidu ega ka riikliku tasandi poliitilised ja institutsioonide esindajad enne vaidlustatud aktide vastuvõtmist ametlikult ega isegi mitteametlikult temaga kontakti.
- 68 Repliigis väidab hageja sisuliselt, et vaidlustatud aktide põhjendused on ringtõestavad ja tautoloogilised ning liidu kohtu praktika nõudeid arvestades ebapiisavad. Lisaks piirdub nõukogu kostja vastuses sellega, et sõnastab ümber või suisa ainult kordab nende aktide põhjendusi, mis ei võimalda hageja sõnul talle etteheidetavat propagandat tõendada ega põhjendada. Ta lisab, et asjaolu, et ta sai esitada käesoleva hagi koos ajutiste meetmete kohaldamise taotlusega, ei anna tunnistust sellest, et tal oli piisavalt teavet kõnealuse ajutise levitamiskeelu põhjenduste kohta.
- 69 Hageja leiab pealegi, et Ukraina-vastase sõjalise agressiooni algusega seotud äärmise kiireloomulisuse kontekst, millele nõukogu viitab, ei ole iseenesest piisav, et õigustada tema kaitseõiguste ja õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile rikkumist.
- 70 Hageja sõnul on tema suhtes kohaldatav üldine ja absoluutne levitamiskeeld puhtsümboolne ning seda ei saa pidada vastuseks, millega taastatakse rahu ja stabiilsus Euroopa mandril. Selline keeld ei ole sugugi vajalik, et saavutada eesmärk, mida sellega väidetavalt taotletakse, ja vastab sihipärase piirava meetme tunnustele, mis oleks tulnud võtta hageja kaitseõigusi järgides. Asjaolu, et hagejale võimaldatakse tõhusat kohtulikku kontrolli erapooletus kohtus, ei võimalda tema sõnul samuti heastada eiramisi, mis pandi toime vaidlustatud aktide vastuvõtmisel.
- 71 Lõpuks väidab hageja seoses argumentidega, mille ta oleks saanud esitada, kui ta oleks ära kuulatud või kui ta oleks saanud põhjendused teada enne vaidlustatud aktide vastuvõtmist, et ta oleks saanud tõendada ühelt poolt tasakaalu, mida ta esinejate valikul ja tema meediakanalite kaudu edastatud avalduste puhul järgis, ning teiselt poolt väljaütlemiste tõlevastavust. Pealegi on asjaolu, et Arcom ei ole talle kunagi sanktsiooni määranud, konkreetne tõend selle kohta, et levitatud sisu ei ole propaganda. Neid argumente arvestades oleks menetlus võinud anda teistsuguse tulemuse.
- 72 Nõukogu, keda toetavad Belgia Kuningriik, Eesti Vabariik, Prantsuse Vabariik, Läti Vabariik, Leedu Vabariik, Poola Vabariik, komisjon ja kõrge esindaja, vaidleb hageja argumentidele vastu.
- 73 Pärast repliigis esitatud täpsustusi tuleb esimest väidet käsitada nii, et see koosneb sisuliselt kahest osast, millest esimese kohaselt on hageja suhtes vaidlustatud aktide vastuvõtmise põhjendused ebapiisavad ja teise kohaselt ei järgitud enne vaidlustatud aktide vastuvõtmist tema õigust olla ära kuulatud.
- 74 Kõigepealt on kohane analüüsida esimese väite teist osa.

Teine väiteosa, mille kohaselt sisuliselt rikuti hageja õigust olla ära kuulatud

- 75 Harta artikli 41 lõike 2 punktis a ette nähtud õigus olla ära kuulatud, mis on kaitseõiguste järgimise lahutamatu osa, tagab igale isikule võimaluse teha haldusmenetluses enne tema huve kahjustava otsuse tegemist tõhusalt ja tegelikult teatavaks oma seisukoht (vt selle kohta 11. detsembri 2014. aasta kohtuotsus Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, punktid 34 ja 36, ning 18. juuni 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. RQ, C-831/18 P, EU:C:2020:481, punktid 65 ja 67 ning seal viidatud kohtupraktika).

- 76 Menetluses, milles võetakse vastu otsus kanda isiku nimi piiravaid meetmeid kehtestava akti lisas toodud loetellu, nõuab kaitseõiguste järgimine, et liidu pädev asutus teeks asjaomasele isikule teatavaks põhjendused ja talle süüks pandavad asjaolud, millega ta kavatseb oma otsust põhistada. Sellise teatavaks tegemise käigus peab liidu pädev asutus võimaldama sel isikul esitada tõhusalt oma seisukoha tema vastu kasutatud põhjenduste kohta (vt selle kohta 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon jt vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punktid 111 ja 112).
- 77 Harta artikli 52 lõige 1 lubab siiski hartas tunnustatud õiguste teostamist piirata, tingimusel et asjaomane piirang arvestab asjasse puutuva põhiõiguse olemust ning on proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt vajalik ja vastab tegelikult liidu poolt tunnustatud üldist huvi teenivatele eesmärkidele (vt 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon jt vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punktid 101 ja seal viidatud kohtupraktika). Euroopa Kohus on selles küsimuses korduvalt leidnud, et kaitseõigustele võib seada piiranguid või teha neist erandeid, seda nii ühise välis- ja julgeolekupoliitika kontekstis vastu võetud piiravate meetmete puhul (vt selle kohta 21. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Prantsusmaa vs. People's Mojahedin Organization of Iran, C-27/09 P, EU:C:2011:853, punkt 67 ja seal viidatud kohtupraktika) kui ka muudes valdkondades (vt selle kohta 15. juuni 2006. aasta kohtuotsus Dokter jt, C-28/05, EU:C:2006:408, punktid 75 ja 76, ning 10. septembri 2013. aasta kohtuotsus G. ja R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, punkt 33).
- 78 Pealegi tuleb kaitseõiguste rikkumise olemasolu analüüsida iga juhtumi konkreetsete asjaolude alusel, eelkõige asjasse puutuva õigusakti laadi, selle vastuvõtmise konteksti ja asjaomast valdkonda reguleerivate õigusnormide põhjal (vt 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 102 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 79 Kõigepealt tuleb märkida, et käesoleva väiteosa raames viitab hageja hagiavalduse ühes lõigus harta artiklile 48 „Süütuse presumptsioon ja kaitseõigus“, esitamata selles osas siiski konkreetseid argumente. Sellega seoses tuleb märkida, et hageja ei ole selgitanud, mis alusel võib ta tugineda harta artikli 48 lõikele 2 või saada selle alusel kaitse, mis erineb kaitsest, mille ta võis saada harta artikli 41 lõike 2 punkti a alusel, või mis on viimasest ulatuslikum. Neil asjaoludel ei ole vaja eraldi analüüsida väidetavat etteheidet, et on rikutud harta artiklit 48 (vt selle kohta 22. septembri 2015. aasta kohtuotsus First Islamic Investment Bank vs. nõukogu, T-161/13, EU:T:2015:667, punkt 68).
- 80 Õiguse olla ära kuulatud kohta nähtub kohtupraktikast, et esialgse otsuse puhul, millega isiku või üksuse nimi kantakse selliste isikute ja üksuste loetellu, kelle rahalised vahendid külmutatakse, ei ole nõukogu kohustatud enne teavitama asjaomast isikut või üksust põhjendustest, millele ta kavatseb tugineda tema nime loetellu kandmisel. Selleks et niisuguse meetme tõhusust mitte ohtu seada, peab sellel nimelt juba oma laadilt olema üllatav mõju ning see peab olema viivitamata kohaldatav (vt selle kohta 21. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Prantsusmaa vs. People's Mojahedin Organization of Iran, C-27/09 P, EU:C:2011:853, punkt 61). Asjaomasel isikul või üksusel on pealegi õigus esitada oma seisukoht nende asjaolude kohta, kui akt on juba vastu võetud; ta peab selleks esitama taotluse nõukogule (20. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Melli Bank vs. nõukogu, T-492/10, EU:T:2013:80, punkt 72).
- 81 Sellist erandit põhiõigusest olla ära kuulatud piiravate meetmete võtmisele eelnevas menetluses õigustab vajadus tagada rahaliste vahendite külmutamise meetmete tõhusus ja lõppkokkuvõttes ülekaalukad kaalutlused, mis puudutavad liidu ja tema liikmesriikide julgeolekut või

rahvusvahelisi suhteid (vt selle kohta 21. detsembri 2011. aasta kohtuotsus *Prantsusmaa vs. People's Mojahedin Organization of Iran*, C-27/09 P, EU:C:2011:853, punkt 67 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 82 Mis puudutab käesoleval juhul esiteks hageja argumenti, et nõukogu oleks pidanud teda individuaalselt teavitama vaidlustatud aktidest, kuna nendes nähti tema suhtes ette piiravad meetmed, siis tuleb märkida, et ehkki asjaolu, et neist ei teavitatud individuaalselt, võib mõjutada hetke, millest alates hakkab kulgema hagi esitamise tähtaeg, ei õigusta see iseenesest vaidlustatud aktide tühistamist. Hageja ei esita sellega seoses ühtegi argumenti, mis tõendaks, et käesoleval juhul tõi nendest aktidest individuaalselt teavitamata jätmine kaasa tema õiguste rikkumise, mis annab alust nende aktide tühistamiseks hagejat puudutavas osas (vt selle kohta 13. septembri 2018. aasta kohtuotsus *DenizBank vs. nõukogu*, T-798/14, EU:T:2018:546, punkt 92 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 83 Mis puudutab teiseks asjaolu, et nõukogu ei teinud enne kõnealuste piiravate meetmete võtmist teatavaks põhjendusi ega tõendeid, millest tulenevalt need meetmed hageja suhtes võeti, ning seda, et väidetavalt on rikutud tema õigust olla ära kuulatud, siis tuleb märkida, et nende meetmetega kehtestati ajutine levitamiskeeld, mitte ei nähtud ette konkreetse isiku rahaliste vahendite külmutamist.
- 84 Kuivõrd kohtupraktikas on lubatud teha erand põhiõigusest olla ära kuulatud rahaliste vahendite külmutamise esialgse otsuse puhul, millel peab – sisuliselt selleks, et meetme tõhusust mitte ohtu seada – juba oma laadilt olema üllatav mõju ning mis peab olema viivitamata kohaldatav (vt eespool punkt 80), ei takista miski sellise erandi lubamist ka juhul, kui arvestades teatava juhtumi konkreetseid asjaolusid, mida iseloomustab vajadus sekkuda äärmiselt kiireloomuliselt, on meetme viivitamatu kohaldamine oluline selleks, et tagada selle tõhusus sellega taotletavate eesmärkide seisukohast, ja eeskätt selleks, et vältida olukorda, kus meede kaotab oma ulatuse ja soovitava toime.
- 85 Käesoleval juhul tuleb kontrollida, kas arvestades nõudeid, mis tulenevad ELL artikli 3 lõigetest 1 ja 5 ning ELL artikli 21 lõikest 1 ja lõike 2 punktidest a ja c, mis puudutavad eeskätt liidu väärtuste ja julgeoleku kaitset ning rahu ja rahvusvahelise julgeoleku säilitamist kooskõlas rahvusvahelise õiguse ja eeskätt ÜRO põhikirja põhimõtetega, kujutab asjaolu, et hagejat ei teavitatud enne nõukogu sellise otsuse vastuvõtmist, millega tal keelati ajutiselt sisu mis tahes moel levitamine, endast tema õiguse olla ära kuulatud rikkumist.
- 86 Sellega seoses tuleb ühelt poolt esiteks märkida, et kõnealused piiravad meetmed võeti erakorralises ja äärmiselt kiireloomulises kontekstis (vt eespool punktid 9–18), millele on viidatud vaidlustatud aktide põhjendustes 10 ja 11, kus nõukogu kaalus lisaks erinevaid kaalul olevaid huve, võttes eeskätt arvesse hartas tunnustatud põhiõiguste ja -vabaduste järgimist. Teiseks on kõnealused piiravad meetmed selles kontekstis lahutamatu osa reast ennenägematult ulatuslikest meetmetest, mille nõukogu võttis ajavahemikus 2022. aasta veebruari viimasest nädalast, mil – täpsemalt 21. veebruaril 2022 – Ukraina territoriaalset terviklikkust esimest korda rikuti, sest Venemaa president tunnustas Donetskis ja Luhanski oblastite sõltumatust ja suveräänsust ning andis oma relvajõududele korralduse siseneda nendele aladele (vt eespool punktid 10–12), 2022. aasta märtsi alguseni. Nagu nõukogu õigesti rõhutas, muutis olukorra kiire halvenemine ja toimepandud rikkumiste raskus keeruliseks konflikti laienemise ennetamise eesmärgil võetud piiravate meetmete mis tahes moduleerimise. Selles kontekstis reageeris liit

seega kiiresti rahvusvahelisest õigusest tulenevate *erga omnes* kohustuste rikkumisele kõigi tema kasutuses olevate meetmetega, mis ei eelda jõu kasutamist, et takistada Ukraina-vastast sõjalist agressiooni Venemaa Föderatsiooni poolt.

- 87 Pealegi tulenes kõnealuste piiravate meetmete võtmine vahetult pärast sõjalise agressiooni algust – eesmärgiga tagada nende täielik soovitatav toime – lisaks vajadusest vastata sellele agressioonile kiiresti ja mitmel moel, võttes eelkõige arvesse asjaolu – mida nõukogu ja kõrge esindaja kohtuistungil rõhutasid –, et seda agressiooni tajuti tol hetkel lühiajalisena. Selles kontekstis tuleb märkida – nagu seda tegi kohtuistungil nõukogu –, et seda vajadust arvesse võttes oli tal võimatu määrata tähtaega, millest hagejale oleks tegelikult piisanud oma seisukohtade esitamiseks enne vaidlustatud aktide vastuvõtmist, ilma et ta oleks seejuures muutnud kõnealuseid piiravaid meetmeid ebatõhusaks (vt selle kohta 8. juuli 2020. aasta kohtuotsus *Ocean Capital Administration jt vs. nõukogu*, T-332/15, ei avaldata, EU:T:2020:308, punkt 191). Liidu üldise strateegia raames, mille eesmärk oli anda kiire, ühtne, astmeline ja koordineeritud vastus, õigustasid võetud piiravate meetmete kogumi kiireloomulisuse ja tõhususe nõuded seega harta artikli 52 lõike 1 alusel (vt eespool punkt 77) harta artikli 41 lõike 2 punkti a kohaldamise piiramist, tingimusel et nende meetmetega taotleti tõepoolest selliseid liidu poolt tunnustatud üldist huvi teenivaid eesmärke nagu liidu avaliku korra ja julgeoleku kaitse, millele on viidatud vaidlustatud aktide põhjenduses 8.
- 88 Teiselt poolt, nagu nõukogu õigesti rõhutas, muutus nn hübriidohtudega – millele nõukogu viitas juba oma 10. mai 2021. aasta järeldustes (vt vaidlustatud aktide põhjendus 5) – võitlemise strateegia raames piiravate meetmete võtmine selliste meediakanalite suhtes nagu hageja, mida rahastatakse Venemaa riigieelarvest ning mis on selle agressorriigi juhtide otsese või kaudse kontrolli all, relvastatud konflikti puhkemise tagajärjel vältimatult vajalikuks ning kiireloomuliseks, et säilitada demokraatliku arutelu terviklikkus Euroopa ühiskonnas, sest neid meediakanaleid peetakse desinformatsiooni ja faktide moonutamise pideva ja kooskõlastatud tegevuse läbiviijateks.
- 89 Nimelt tuleb sarnaselt nõukogu, kõrge esindaja ja muude menetlusse astujatega märkida, et Ukraina-vastase sõjalise agressiooni esimeste päevade ulatuslik meediakajastus, nagu see nähtub avalikest allikatest pärit eri tõenditest, mille nõukogu lisas kohtuasja toimikusse, toimus kriitilisel ajal, mil sellise meediakanali nagu hageja tegevusel võis olla märkimisväärne kahjulik mõju avalikule arvamusele ning mis tõi lisaks kaasa võimaliku ohu liidu avalikule korrale ja julgeolekule.
- 90 Sellega seoses tuleb arvesse võtta ka asjaolu, et mõju, mida avaldavad audiovisuaalsed meediakanalid, mis teavet teatud moel esitledes võivad eeskätt kallutada publikut teavet teatud viisil hindama, on palju vahetum ja tugevam kui trükiajakirjandusel, sest see võimaldab pildi kaudu edastada sõnumeid, mida kirjalikult ei ole võimalik edasi anda (vt selle kohta Euroopa Inimõiguste Kohtu 5. aprilli 2022. aasta otsus *NIT S.R.L. vs. Moldova Vabariik*, CE:ECHR:2022:0405JUD002847012, punktid 181 ja 182 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 91 Käesoleva kohtuasja äärmiselt erilistel asjaoludel, mida on kirjeldatud eespool punktides 86–90, otsustas nõukogu seega kõrge esindaja ja komisjoni ettepanekul põhjendatult sekkuda võimalikult kiiresti alates sõja puhkemise esimestest päevadest, et vältida kõnealuste piiravate meetmete tõhususe vähenemise või suisa sisuliselt täieliku kadumise ohtu, keelates eelkõige sisu, eeskätt hageja sisu levitamise eesmärgiga peatada ajutiselt sellise Ukraina-vastast sõjalist agressiooni toetava propaganda vahendaja tegevus liidu territooriumil.

- 92 Kõike eeltoodut arvestades ning pidades silmas vaidlustatud aktide vastuvõtmise äärmiselt erandlikku konteksti, nimelt sõja puhkemist liidu piiril, vaidlustatud aktide eesmärki ja nendes ette nähtud piiravate meetmete tõhusust, tuleb asuda seisukohale, et liidu ametiasutused ei olnud kohustatud hagejat ära kuulama enne tema nime esmakordset kandmist kõnealustesse loeteludesse ja järelikult ei rikutud hageja õigust olla ära kuulatud.
- 93 Igal juhul tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et kaitseõiguste, eelkõige õiguse olla ära kuulatud rikkumine toob kaasa asjaomase akti tühistamise vaid juhul, kui ilma selle rikkumiseta – eeldusel, et see on tõendatud – oleks selle akti vastuvõtmisele eelnenud haldusmenetlus võinud lõppeda erinevalt, kusjuures viimast peab tõendama isik, kes tugineb sellisele rikkumisele (vt selle kohta 10. septembri 2013. aasta kohtuotsus *G. ja R.*, C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, punkt 38; 25. juuni 2020. aasta kohtuotsus *Vnesheconombank vs. nõukogu*, C-731/18 P, ei avaldata, EU:C:2020:500, punkt 73 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 13. septembri 2018. aasta kohtuotsus *Sberbank of Russia vs. nõukogu*, T-732/14, EU:T:2018:541, punkt 125 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 94 Kui liidu kohtus väidetakse, et on rikutud õigusnorme seoses õigusega olla ära kuulatud, peab kohus kohtuasja konkreetseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid arvestades kontrollima, kas asjaomane menetlus oleks võinud anda teistsuguse tulemuse (vt selle kohta 10. septembri 2013. aasta kohtuotsus *G. ja R.*, C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, punkt 40, ja 12. veebruari 2020. aasta kohtuotsus *Kibelisa Ngambasai vs. nõukogu*, T-169/18, ei avaldata, EU:T:2020:58, punkt 69 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 95 Käesolevas asjas tuleb märkida, et kaalutlused, millest nõukogu lähtus kõnealuste piiravate meetmete kehtestamisel ja mis on esitatud vaidlustatud aktide põhjendustes, on peamiselt need, et hageja on Vene Föderatsiooni eelarvest rahastatav meediakanal, mis on selle juhtide pideva kontrolli all. Lisaks leidis nõukogu, et hageja tegeles koos teiste üksustega, kelle nimed on toodud vaidlustatud aktide lisades, propagandaga eelkõige Ukraina-vastase sõjalise agressiooni toetuseks. Selle põhjuse kinnitamiseks lisas nõukogu oma kostja vastuse lisadena kohtuasja toimikusse mitu tõendit, mis puudutavad nii hageja suhtes tehtavat pidevat kontrolli kui ka tema propagandat.
- 96 Tuleb aga tõdeda, et kõnealused tõendid seisnevad hageja telesaadetes ja tema veebisaidil avaldatud artiklites, mida levitati avalikkusele eelkõige sõja puhkemise lähedasel ajal ja sellele vahetult järgnenud päeval. Neid tõendeid arvestades leidis nõukogu õigesti, et hageja levitatud sisust tulenevalt toetas ta oma tegevusega Ukraina-vastast sõjalist agressiooni (vt allpool punktid 172 ja 188). Seega tuleb asuda seisukohale, et isegi kui hageja oleks ära kuulatud, ei oleks tema seisukohad seadnud kahtluse alla asjaolu, et need saated olid toimunud, et need artiklid olid avaldatud, ja lõpuks, et seda sisu oli liidus avalikkusele levitatud.
- 97 Lisaks väitis hageja repliigis ja kohtuistungil Üldkohtu küsimusele vastates, et argumendid ja tõendid, mille ta oleks saanud esitada, kui teda oleks ära kuulatud või kui ta oleks saanud põhjendustest teada enne vaidlustatud aktide vastuvõtmist, olid samad mis need, millele ta viitas oma menetlusedokumentides, ning et nende eesmärk oli tõendada esiteks tasakaalu, mida ta väidetavalt esinejate valikul ja tema meediakanalite kaudu edastatud avalduste puhul järgis, ning teiseks väljaütlemiste tõelevastavust. Ehkki hageja viidatud tõendid näitavad, et levitati ka löike, mis väljendavad teistsuguseid seisukohti olukorra kohta Ukrainas, ei tõenda need sellegipoolest – nagu rõhutas nõukogu vasturepliigis –, et üldiselt säilitas hageja agressiooni kajastamisel tasakaalu esinejate, sisu, pildi ja nendes lõikudes edastatud avalduste valikul (vt allpool punktid 189–190).

- 98 Lõpuks ei ole asjakohane asjaolu, et Arcom ei ole hagejale kunagi sanktsiooni määranud, ja see ei tõenda, et nõukogu poolt toimikusse lisatud videotest sisalduvad saated ei kujutanud endast propagandat Ukraina-vastase sõjalise agressiooni toetuseks.
- 99 Sellest järeldeb, et võttes arvesse juhtumi asjaolusid ning kõiki hageja ja nõukogu esitatud tõendeid, ei võimalda ükski hageja argument tõendada, et menetluse tulemus oleks võinud olla teistsugune, kui teda oleks ära kuulatud enne kõnealuste meetmete võtmist või kui talle oleks nende meetmete kohaldamise põhjendused enne teatavaks tehtud.
- 100 Kõike eeltoodut arvestades tuleb tagasi lükata esimese väite teine osa, mille kohaselt sisuliselt rikuti kaitseõigusi.

Esimene väiteosa, mille kohaselt vaidlustatud aktid on hagejat puudutavas osas ebapiisavalt põhjendatud

- 101 Kõigepealt tuleb märkida, et väite selles osas piirdub hageja viitamisega õigusele tõhusale õiguskaitsevahendile, esitamata selle kohta siiski konkreetseid argumente. Neil asjaoludel ei ole vaja eraldi analüüsida väidetavat etteheidet, et on rikutud õigust tõhusale õiguskaitsevahendile (vt eespool punkt 79).
- 102 Seoses väitega, et vaidlustatud aktid on ebapiisavalt põhjendatud, tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on kaitseõiguste tagamise põhimõtte juurde kuuluva huve kahjustava akti põhjendamise kohustuse eesmärk esiteks anda huvitatud isikule piisavalt teavet, et aru saada, kas akt on põhjendatud või kas selle puhul esineb mõni viga, mis võimaldab akti kehtivuse liidu kohtus vaidlustada, ja teiseks võimaldada liidu kohtul kontrollida selle akti õiguspärasust (vt 14. aprilli 2021. aasta kohtuotsus *Al-Tarazi vs. nõukogu*, T-260/19, ei avaldata, EU:T:2021:187, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 103 Samuti tuleb meenutada, et ELTL artiklis 296 ja harta artikli 41 lõike 2 punktis c nõutud põhjendus peab vastama asjaomase akti laadile ja selle vastuvõtmise kontekstile. Põhjendamise nõude hindamisel tuleb arvestada juhtumi asjaolusid, nimelt akti sisu, põhjenduste laadi ja selgituste saamise huvi, mis võib olla akti adressaatidel või teistel isikutel, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab. Ei ole nõutud, et põhjenduses oleksid ära toodud kõik asjaomased faktilised ja õiguslikud asjaolud, kuna põhjenduse piisavust hinnates tuleb lisaks selle sõnastusele arvestada ka selle konteksti ja kõiki asjaomast valdkonda reguleerivaid õigusnorme (vt 17. septembri 2020. aasta kohtuotsus *Rosneft jt vs. nõukogu*, C-732/18 P, ei avaldata, EU:C:2020:727, punkt 77 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 104 Nii on huve kahjustav akt ühelt poolt piisavalt põhjendatud siis, kui see on tehtud huvitatud isikule teadaolevas kontekstis, mis võimaldab tal mõista tema suhtes võetud meetme ulatust (vt 17. septembri 2020. aasta kohtuotsus *Rosneft jt vs. nõukogu*, C-732/18 P, ei avaldata, EU:C:2020:727, punkt 78 ja seal viidatud kohtupraktika). Teiselt poolt peab akti põhjenduse täpsusaste olema proportsionaalne materiaalsete võimaluste ja tehniliste tingimuste või tähtajaga, millest kinni pidades tuleb akt võtta (vt 13. septembri 2018. aasta kohtuotsus *Sberbank of Russia vs. nõukogu*, T-732/14, EU:T:2018:541, punkt 93 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 105 Kohtupraktikas on lisaks täpsustatud, et piiravaid meetmeid kehtestava nõukogu akti põhjendusest ei pea selguma mitte ainult selle meetme õiguslik alus, vaid seal tuleb määratleda ka spetsiifilised ja konkreetsed põhjused, millest lähtudes on nõukogu oma kaalutusõigust kasutades

asunud seisukohale, et huvitatud isiku suhtes tuleb sellist meedet kohaldada (vt 13. septembri 2018. aasta kohtuotsus *Sberbank of Russia vs. nõukogu*, T-732/14, EU:T:2018:541, punkt 97 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 106 Käesolevas asjas tuleb esiteks meenutada, et kõnealused piiravad meetmed puudutavad sisu, mida levitavad teatavad Venemaa Föderatsioonist sõltuvad audiovisuaalsed meediakanalid, sealhulgas hageja, ning need on seega võetud viimasele teadaolevas kontekstis (vt eespool punktid 9–20).
- 107 Lisaks tuleb märkida – nagu nõukogu õigesti rõhutas –, et ühelt poolt on vaidlustatud aktide põhjendustes 4 viidatud Euroopa Ülemkogu 24. veebruari 2022. aasta järeldustele (vt eespool punkt 14), milles viimane mõistis kõige karmimalt hukka Ukraina-vastase „provotseerimata ja põhjendamatu sõjalise agressiooni“ Venemaa Föderatsiooni poolt, kutsus üles kiiresti ette valmistama ja vastu võtma uut isikute vastu suunatud ja majanduslike sanktsioonide paketti ning Venemaa Föderatsiooni lõpetama oma desinformatsioonikampaania. Teiselt poolt on vaidlustatud aktide põhjendustes 5 viidatud nõukogu 10. mai 2021. aasta järeldustele, milles viimane rõhutas vajadust veelgi tugevdada liidu ja liikmesriikide vastupanuvõimet ning nende suutlikkust võidelda hübriidohtude, sealhulgas desinformatsiooniga, muu hulgas välissekkumiste ja mõjutamisoperatsioonide korral.
- 108 Lisaks on vaidlustatud aktide põhjendustes 6–9 täpsustatud seda, kuidas tehti kindlaks kõnealustesse loeteludesse kantud juriidilised isikud, üksused ja asutused. Täpsemalt viitab põhjendus 7 Ukraina-vastase agressiooni õigustamiseks ja toetamiseks Venemaa Föderatsiooni poolt läbiviidavale pidevale ja kooskõlastatud propagandale, mis on suunatud eeskätt liidu kodanikuühiskonnale. Vaidlustatud aktide põhjendustes 8 ja 9 on täpsustatud, et meediakanalid, millele kehtestatakse ringhäälingutegevuse ajutine keeld, on need, mille kaudu seda propagandat tehti ja mis on Venemaa Föderatsiooni juhtkonna pideva otsese või kaudse kontrolli all. Lõpuks on viimati nimetatud põhjendustes täpsustatud ka kõnealuste piiravate meetmete vastuvõtmise põhjused, milleks on ühelt poolt asjaolu, et selline tegevus kujutab endast märkimisväärset ja otsest ohtu liidu avalikule korrale ja julgeolekule, ning teiselt poolt asjaolu, et nimetatud meediakanalid on olulised ja võtmetähtsusega Ukraina vastu suunatud agressiooni edendamiseks ja toetamiseks ning naaberriikide destabiliseerimiseks.
- 109 Nende põhjenduste sõnastusest – eriti kontekstist, mis on hagejale teada ja milles vaidlustatud aktid vastu võeti – tuleneb, et tegemist ei ole mitte üldiste ja abstraktsete avalduste, vaid põhjendustega, mis on otseselt seotud hageja ja tema tegevusega ning mis selgitavad piisavalt konkreetselt põhjusi, miks tema suhtes kõnealused piiravad meetmed võeti.
- 110 Teiseks tuleb meelde tuletada, et vaidlustatud aktide resolutsioon, mis on ära toodud eespool punktides 23–26, näeb liidu ettevõtjatele ette keelu edastada või võimaldada, hõlbustada või muul viisil toetada vaidlustatud otsuse IX lisas ja vaidlustatud määruse XV lisas loetletud juriidiliste isikute, üksuste või asutuste mis tahes sisu edastamist või levitamist, sealhulgas uute või eelpaigaldatud vahendite abil, nagu kaabellevi, satelliit, IP-television, internetiteenuste osutajad, interneti videojagamisplatvormid või -rakendused. Tuleb tõdeda, et vaidlustatud aktide eespool viidatud lisades endis ei ole aga mingit konkreetset põhjendust iga selles loetletud üksuse kohta, kelle sisu levitamine ajutiselt keelatakse.
- 111 Tuleb siiski asuda seisukohale, et eespool punktis 105 nimetatud kohtupraktika tähenduses „spetsiifilised ja konkreetsed põhjused“, millest lähtudes nõukogu asus oma kaalutlusõigust kasutades seisukohale, et hageja suhtes tuleb kõnealuseid piiravaid meetmeid kohaldada, on käesolevas kohtuasjas vaidlustatud aktide põhjendustes 6–9 nimetatud kriteeriumid.

- 112 Nimelt võeti meetmed hageja suhtes üksnes seetõttu, et ta vastas vaidlustatud aktide põhjendustes 6–9 ette nähtud spetsiifilistele ja konkreetsetele tingimustele, st ta on Venemaa Föderatsiooni juhtkonna pideva otsese või kaudse kontrolli all olev meediakanal, mis tegi Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastase sõjalise agressiooni õigustamiseks ja toetamiseks propagandat.
- 113 See põhjendus on arusaadav ja piisavalt täpne, arvestades konkreetset konteksti ning eriti tõsiseid ja kiireloomulisi tingimusi, milles vaidlustatud aktid vastu võeti, selleks et hagejal oleks ühelt poolt võimalik mõista põhjusi, miks nõukogu leidis, et tema nime kandmine kõnealustesse loeteludesse oli põhjendatud, arvestades käesolevas asjas kohaldatavaid õiguslikke kriteeriume, ja vaidlustada selle õiguspärasus liidu kohtus ning teiselt poolt võimaldada kohtul kontrolli teostada.
- 114 Neil asjaoludel sai hageja vabalt tutvuda spetsiifiliste ja konkreetsete põhjustega, mis õigustasid vaidlustatud aktide vastuvõtmist, mistõttu tal ei ole alust tugineda selles osas ebapiisavale põhjendamisele.
- 115 Esimese väite osa, mille kohaselt vaidlustatud aktid on hagejat puudutavas osas ebapiisavalt põhjendatud, tuleb seega põhjendamatusse tõttu tagasi lükata ning seega tuleb esimene väide tervikuna tagasi lükata.

Teine väide, mille kohaselt on eiratud sõna- ja teabevabadust

- 116 Hageja väidab, et vaidlustatud aktidega on eiratud sõna- ja teabevabadust, mis on tagatud harta artikliga 11, mis vastab Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK“) artiklile 10.
- 117 Hageja meenutab, et Euroopa Inimõiguste Kohtu (edaspidi „EIK“) praktika kohaselt on sõna- ja teabevabadus üks demokraatliku ühiskonna põhialuseid ning üks selle arengu ja igapäevase eneseteostuse põhitingimusi, mistõttu riigi sekkumine sellises ühiskonnas ei ole vajalik, kui see pärsiks ajakirjandust osalemast avaliku huvi küsimuste avatud arutusel. Samuti nähtub tema sõnul EIK praktikast, et audiovisuaalse levi valdkonnas on riik kohustatud tagama esiteks avalikkusele televisiooni ja raadio kaudu võimaluse tutvuda eri arvamuste ja kommentaaridega, mis peegeldavad eelkõige poliitiliste arvamuste mitmekesisust riigis, ning teiseks tagama ajakirjanike ja muude audiovisuaalsete meediakanalite töötajate kaitse sellise teabe ja kommentaaride edastamise takistuste eest. Seega peaks avalik võim hoiduma mis tahes infokanalite piiramisest. Mis tahes avaldamis- ja levitamiskeeld on lisaks EIÕK-le vastuolus ka hartaga.
- 118 Repliigis väidab hageja esiteks, et kõnealused piiravad meetmed ei ole sobivad selle üldist huvi teeniva topelteesmärgi taotlemiseks, millele nõukogu viitab: ühelt poolt eesmärk kaitsta Venemaa Föderatsiooni poolse hübriidohu eest ja teiselt poolt eesmärk säilitada rahu ja tugevdada rahvusvahelist julgeolekut. Sellega seoses väidab hageja, et ta ei ole teinud midagi sellist, mis annaks alust kohaldada kõnealuseid piiravaid meetmeid, ning et nende puhul on tegemist üksnes „poliitilise sümboliga“.
- 119 Teiseks väidab hageja, et tema suhtes kohaldatud meede riivab ebaproportsionaalselt sõna- ja teabevabadust. Ühelt poolt on kahjustatud selle vabaduse sisu ennast, kuna üldine ja absoluutne ajutine levitamiskeeld muudab teabeteenuse kättesaamatuks kogu liidu territooriumil. Teiselt poolt ei ole selline keeld proportsionaalne, kuna teabeteenuse tsensuur ei ole tõhus meede vaidlustatud aktidega taotletavate eesmärkide saavutamiseks.

- 120 Lisaks ei kaasne kõnealuste piiravate meetmetega ühtegi selget ja objektiivset ajalist piirangut, kuna nende kohaldamise lõpetamine sõltub nõukogu juhuslikust või isegi meelevaldsest hinnangust. Ajutise levitamiskeelu tähtaega, milleks on määratud 31. juuli 2022, rõhutatakse kaitse huvidest lähtuvalt täiesti kunstlikult, kuna seda tähtaega võib pikendada.
- 121 Lisaks heidab hageja nõukogule ette ühelt poolt seda, et ta ei ole põhistanud vaidlustatud aktides sisalduvaid väiteid, mille kohaselt hageja teeb propagandat, ja teiselt poolt, et ta võttis kõnealused piiravad meetmed tema rahastamisviisi alusel, mis ei ole aga alates 2017. aastast muutunud. Tema arvates ei ole sugugi tõendatud temapoolne väidetav propaganda, mida talle ette heidetakse, ega põhjused, mis annaksid alust arvata, et ta võib osa oma tegevust jätkata.
- 122 Kõigepealt väidab hageja, et ta ei ole kunagi soovinud varjata oma rahastamisviisi, mis ei ole pealegi iseenesest keelatud ja mis on alati olnud üldteada. Lisaks on ebaloogiline teha meediakanali toimetuse kohta mingisugune järeldus üksnes sel alusel, et seda rahastab riik – näiteks ka kanalit France 24 rahastab riik.
- 123 Seejärel märgib hageja konkreetselt propagandat puudutavate väidete kohta, et ta on Venemaa riigist sõltumatu ja kontrollib ise täielikult oma toimetussuunda. Ta meenutab lisaks, et alates ajast, mil ta sai loa oma sisu levitada, ei ole CSA ega Arcom talle kordagi sanktsiooni määranud ning tema ja Arcomi vahelist lepingut uuendati pealegi 2020. aastal tõrgeteta. Hageja edastatud sisu ei saa seega ainuüksi sel põhjusel pidada temal lasuvate kohustuste seisukohast taunitavaks.
- 124 Lisaks ei tohiks nõukogu segi ajada hageja ja temast eraldiseisvate teiste RT kontserni kanalite poolset meediakajastust ja teabekäsitlust; nende teiste kanalite kohta on teinud otsuseid mõned riigisisised reguleerivad asutused, eeskätt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi reguleeriv asutus.
- 125 Mis puudutab lõpuks tõendeid, mille nõukogu esitas hagejapoolse väidetava desinformatsiooni ja teabe moonutamise kohta, siis viimane väidab repliigis, et nõukogu ei ole tõendanud, et ta tegeleb Venemaa riigi huvides selle riigi mõju suurendamise ja propagandaga. Nõukogu tugineb korduvalt ühe sellise prantsuse teadlase tööle, kelle vastu algatati kohtuasi seoses laimuga; see ei õigusta hageja sõnul sellist keelavat meedet, nagu on kõne all käesolevas asjas. Sama kehtib ka nõukogu esitatud Ameerika Ühendriikide riigisekretäri aruande kohta, milles ei viidata hageja konkreetsele käitumisele.
- 126 Hageja sõnul ei tõenda nõukogu esitatud kärbitud tõendid seda, kuidas hageja kajastas Venemaa sõjalisi operatsioone Ukraina territooriumil. Hageja esitas dokumendi, milles vastas teatavatele nõukogu esitatud tõenditele. Toimikus sisalduvate, repliigile lisatud tõendite tähelepanelikust lugemisest piisab hageja sõnul veendumaks, et nõukogu argumendid on vaid petupilt selleks, et vaidlustatud akte tagantjärele põhjendada. Hageja leiab, et ta on käsitletud erinevaid arvamusi Ukraina konflikti kohta, mis kvalifitseeriti paljudes sõnavõttudes sõjaliseks agressiooniks, mis seab ohtu rahu Euroopas, mitte ainult Venemaa Föderatsiooni kaitsvaks ja ennetavaks tegevuseks. Samuti kandsid hageja ajakirjanikud hoolt selle eest, et esitada teatud esinejate avaldustele ka vastupidine arvamus ja tagada seisukohtade tasakaal. Lisaks ei ole Venemaa Föderatsiooni seisukoha edastamine iseenesest hukkamõistetav, kui just ei leita, et levitada saab ainult enamuse arvamust.
- 127 Lisaks on hageja sõnul kõnealuse keelu proportsionaalsuse põhjendamiseks ekslik väita, et sellised meetmed ei takista hagejal ja tema töötajatel tegeleda liidus muu tegevusega kui ringhääling, näiteks uurimistöö ja intervjuudega. Seda kinnitab eelkõige asjaolu, et Commission de la carte

d'identité des journalistes professionnels (elukutseliste ajakirjanike töötöendi komisjon, CCIJP, Prantsusmaa) keeldus hiljuti akrediteerimast hageja ajakirjanikke. Seda keeldu kohaldades takistati seega kõigil hageja jaoks töötavatel elukutselistel ajakirjanikel tegelikult oma kutsealal tegutseda. Samuti keelduvad teenuseosutajad praegu jätkamast oma lepingulisi suhteid hagejaga. Seega takistab ajutine levitamiskeeld kogu tema tegevust, eelkõige tema edastamisvõimet Prantsuse avalikkusele, ega ole proportsionaalne.

- 128 Kokkuvõttes on üldine ja absoluutne levitamiskeeld olenemata sellest, missugune on meediakanali toimetussuund või selle publik, tõeline tsensuur ning seda ei saa pidada nõukogu viidatud eesmärkide tõhusa saavutamise seisukohast vajalikuks ega proportsionaalseks.
- 129 Lõpuks vaidleb hageja vastu sellele, et kõnealune meede on tagasipööratav. Kui tal ei ole võimalik tegutseda, saab asi nimelt lõppeda üksnes tema likvideerimisega.
- 130 Nõukogu, keda toetavad Belgia Kuningriik, Eesti Vabariik, Prantsuse Vabariik, Läti Vabariik, Leedu Vabariik, Poola Vabariik, komisjon ja kõrge esindaja, vaidleb hageja argumentidele vastu.

Sõnavabaduse valdkonnas kohaldatavad kohtupraktikast tulenevad põhimõtted

- 131 Olgu meenutatud, et põhiõigusi tuleb austada kõikides liidu tegevuse valdkondades, sealhulgas ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas, nagu nähtub ELL artiklitest 21 ja 23 nende koostoimes (vt 27. septembri 2018. aasta kohtuotsus Ezz jt vs. nõukogu, T-288/15, EU:T:2018:619, punkt 58 ja seal viidatud kohtupraktika). Kuna sõnavabadus on tagatud harta artikliga 11, mis vastab EIÕK artiklile 10, tuleb kontrollida, kas vaidlustatud aktides on seda õigust järgitud.
- 132 Harta artikli 11 lõike 1 kohaselt on igaühel õigus sõnavabadusele, mis kätkeb arvamusbabadust ning vabadust saada ja levitada teavet ja ideid avaliku võimu sekkumiseta ning sõltumata riigipiiridest. Harta artikli 11 lõike 2 kohaselt austatakse massiteabevahendite vabadust ja mitmekesisust. Nagu nähtub selgitustest põhiõiguste harta kohta (ELT 2007, C 303, lk 17) ja vastavalt harta artikli 52 lõikele 3, on harta artikliga 11 tagatud õigustel sama tähendus ja ulatus kui EIÕK artikliga 10 tagatud õigustel (26. aprilli 2022. aasta kohtuotsus Poola vs. parlament ja nõukogu, C-401/19, EU:C:2022:297, punkt 44; vt ka 14. juuli 2021. aasta kohtuotsus Cabello Rondón vs. nõukogu, T-248/18, EU:T:2021:450, punkt 101 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 133 EIK on juba otsustanud, et sõnavabadus on üks demokraatliku ühiskonna põhialuseid ning et EIÕK artiklis 10 ei tehta vahet ei taotletava eesmärgi ega selle põhjal, millises rollis on füüsilised või juriidilised isikud seda vabadust kasutanud (EIK 28. septembri 1999. aasta otsus Öztürk vs. Türgi, CE:ECHR:1999:0928JUD002247993, punkt 49). Kui EIÕK artikli 10 lõikest 2 ei tulene teisiti, hõlmab see vabadus mitte ainult „teavet“ ja „mõtteid“, millega nõustutakse, mida peetakse ohutuks või mis jätavad külmaks, vaid vastavalt pluralismi, sallivuse ja avatuse nõuetele, ilma milleta ei ole tegemist „demokraatliku ühiskonnaga“, ka „teavet“ ja „mõtteid“, mis solvavad, šokeerivad või panevad muretsema (EIK 7. detsembri 1976. aasta otsus Handyside vs. Ühendkuningriik, CE:ECHR:1976:1207JUD000549372, punkt 49; vt ka EIK 5. aprilli 2022. aasta otsus NIT S.R.L. vs. Moldova Vabariik, CE:ECHR:2022:0405JUD002847012, punkt 177 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 134 Sellega seoses on EIK täpsustanud ka seda, et kõigi inimeste sallimine ja samaväärse väärikuse austamine on demokraatliku ja pluralistliku ühiskonna alus. Sellest tuleneb, et põhimõtteliselt võidakse demokraatlikus ühiskonnas otsustada, et karistatakse mis tahes väljendust, millega

propageeritakse, õhutatakse, edendatakse või õigustatakse sallimatusel põhinevat vihkamist, vägivalda kasutamist ja apoloogiat, või suisa ennetatakse seda, tingimusel et tagatakse, et kehtestatud „formaalsused“, „tingimused“, „piirangud“ ja „karistused“ on taotletud õiguspärase eesmärgi seisukohast proportsionaalsed (vt selle kohta EIK 6. juuli 2006. aasta otsus *Erbakan vs. Türgi*, CE:ECHR:2006:0706JUD005940500, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika, ning EIK 23. juuni 2022. aasta otsus *Rouillan vs. Prantsusmaa*, CE:ECHR:2022:0623JUD002800019, punkt 66).

- 135 EIÕK artikli 10 sõnastusest endast nähtub, et õigus sõnavabadusele ei ole absoluutne õigus ja järelikult võib seda piirata. Sellega seoses võib täheldada mitut põhimõtet EIK praktikas, mille kohaselt tuleb ühelt poolt olla äärmiselt ettevaatlik siis, kui asutuste võetud meetmed või määratud sanktsioonid pärsvad ajakirjandust osalemast teatava õiguspärase üldise huvi probleemi arutelus, ning teiselt poolt ei taga see säte siiski igasuguste piiranguteta sõnavabadust isegi mitte ajakirjanduses tõsiste üldise huvi küsimuste kajastamisel (vt EIK 5. aprilli 2022. aasta otsus *NIT S.R.L. vs. Moldova Vabariik*, CE:ECHR:2022:0405JUD002847012, punkt 178 ja 179 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 136 Meedia ja konkreetsemalt ajakirjanike õigust edastada teavet üldise huvi küsimuste kohta kaitstakse tingimusel, et nad tegutsevad heauskselt ja täpsetele faktidele tuginedes ning annavad „usaldusväärset ja täpset“ teavet ajakirjanduseetikast järgides ehk teisisõnu vastutava ajakirjanduse põhimõtetest kinni pidades (vt EIK 5. aprilli 2022. aasta otsus *NIT S.R.L. vs. Moldova Vabariik*, CE:ECHR:2022:0405JUD002847012, punkt 180 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 137 Neil kaalutlustel on eriti oluline roll tänapäeval, arvestades meedia mõjuvõimu kaasaegses ühiskonnas, sest meedia mitte ainult ei teavita, vaid võib samal ajal teavet teatud moel esitledes kallutada publikut teavet teatud viisil hindama. Maailmas, kus inimene seisab silmitsi tohutu infovooga, mis liigub nii traditsioonilisi kui ka elektroonilisi kanaleid mööda ja kus autoreid on üha enam, on ajakirjanduseetika järgimise kontroll eriti suure tähtsusega (vt EIK 5. aprilli 2022. aasta otsus *NIT S.R.L. vs. Moldova Vabariik*, CE:ECHR:2022:0405JUD002847012, punkt 181 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 138 Lõpuks, mis puudutab sõnavabaduse teostamisega kaasnevat „kohustusi ja vastutust“, siis tuleb sekkumise proportsionaalsuse hindamisel arvesse võtta asjaomase väljendusvahendi potentsiaalset mõju. Selles kontekstis tuleb arvesse võtta asjaolu, et audiovisuaalse meedia mõju on palju vahetum ja tugevam kui trükiajakirjandusel. Nimelt saab audiovisuaalne meedia pildi kaudu edastada sõnumeid, mida kirjalikult ei ole võimalik edasi anda (vt eespool punkt 90). Kuna televisioon ja raadio on vaataja või kuulaja jaoks tuttav kodune meelelahutusallikas, on nende mõju veelgi tugevam (vt selle kohta EIK 5. aprilli 2022. aasta otsus *NIT S.R.L. vs. Moldova Vabariik*, CE:ECHR:2022:0405JUD002847012, punkt 182 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 139 Selle kohtupraktika kohaselt ei kaitsta tavaliselt reeglina avaldusi, millega pooldatakse või õigustatakse vägivalda, vihkamist, ksenofoobiat või muid sallimatuse vorme, erinevalt avaldustest, mis käsitlevad üldise huvi küsimusi ja mille puhul kaitse on tugev (vt selle kohta EIK 8. juuli 1999. aasta otsus *Sürek vs. Türgi* (nr 1), CE:ECHR:1999:0708JUD002668295, punktid 61 ja 62, ning 15. oktoobri 2015. aasta otsus *Perinçek vs. Šveits*, CE:ECHR:2015:1015JUD002751008, punktid 197 ja 230).

140 EIK on seisukohal, et selle väljaselgitamiseks, kas avaldus võib tervikuna õigustada vägivalda, tuleb pöörata tähelepanu kasutatud sõnadele, avalduse sõnastamise viisile ning selle levitamise kontekstile (vt selle kohta EIK 6. juuli 2010. aasta otsus Gözel ja Özer vs. Türgi, CE:ECHR:2010:0706JUD004345304, punkt 52, ning 15. oktoobri 2015. aasta otsus Perinçek vs. Šveits, CE:ECHR:2015:1015JUD002751008, punktid 205 ja 206).

141 Käesolevat väidet tuleb hinnata kõiki neid põhimõtteid ja kaalutlusi silmas pidades.

Sõnavabaduse piirangu olemasolu

142 Kõigepealt tuleb märkida, et nagu nähtub vaidlustatud aktide põhjendustest 7 ja 8, keelati hagejal kui Venemaa Föderatsiooni juhtide pideva otsese või kaudse kontrolli all oleval meediakanalil ajutiselt sisu levitamine, sest ta tegi Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastase sõjalise agressiooni õigustamiseks ja toetamiseks propagandat.

143 See ajutine levitamiskeeld kujutab endast sekkumist hageja poolt tema õiguse sõnavabadusele teostamisse harta artikli 11 lõike 1 tähenduses, nagu nähtub ka vaidlustatud aktide põhjendustest 10 ja 11.

144 Sellega seoses tuleb meenutada, nagu on märgitud eespool punktis 135, et harta artikliga 11 kaitstud õigust sõnavabadusele, millele hageja tugineb, võib piirata harta artikli 52 lõikes 1 sätestatud tingimustel, mille kohaselt tohib esiteks „[h]artaga tunnustatud õiguste ja vabaduste teostamist [...] piirata ainult seadusega ning arvestades nimetatud õiguste ja vabaduste olemust“ ja võib teiseks „[p]roportsionaalsuse põhimõtte kohaselt [...] piiranguid seada üksnes juhul, kui need on vajalikud ning vastavad tegelikult liidu poolt tunnustatud üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele või kui on vaja kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi“.

145 Selleks et sõnavabaduse riive oleks kooskõlas liidu õigusega, peab see vastama neljale tingimusele. Esiteks peab piirang olema kehtestatud „seadusega“ selles mõttes, et füüsilise või juriidilise isiku sõnavabadust piirata võivaid meetmeid võtval liidu institutsioonil peab olema piiramiseks seaduslik alus. Teiseks peab kõnealune piirang arvestama sõnavabaduse olemust. Kolmandaks peab see vastama tegelikult liidu poolt üldist huvi teeniva eesmärgina tunnustatud eesmärgile. Neljandaks peab piirang olema proportsionaalne (vt selle kohta 15. juuni 2017. aasta kohtuotsus Kiselev vs. nõukogu, T-262/15, EU:T:2017:392, punktid 69 ja 84 ning seal viidatud kohtupraktika, ja 13. septembri 2018. aasta kohtuotsus VTB Bank vs. nõukogu, T-734/14, ei avaldata, EU:T:2018:542, punkt 140 ja seal viidatud kohtupraktika).

146 Need tingimused vastavad sisuliselt nendele, mis on ette nähtud EIK praktikas, mille kohaselt sekkumine õiguse sõnavabadusele teostamisse peab selleks, et olla põhjendatud EIÕK artikli 10 lõike 2 seisukohast, olema „seaduses ette nähtud“, taotlema ühte või mitut õiguspärast eesmärki ning olema „demokraatlikus ühiskonnas vajalik“ selle eesmärgi või nende eesmärkide saavutamiseks (vt selle kohta EIK 7. juuni 2012. aasta otsus Centro Europa 7 S.r.l. ja Di Stefano vs. Itaalia, CE:ECHR:2012:0607JUD003843309, punkt 135).

147 Sellest tulenevalt võis nõukogu võtta potentsiaalselt hageja sõnavabadust riivavad piiravad meetmed, tingimusel et need riived järgivad eespool viidatud tingimusi, mis peavad olema täidetud selleks, et seda vabadust saaks õiguspäraselt piirata (vt selle kohta 15. juuni 2017. aasta kohtuotsus Kiselev vs. nõukogu, T-262/15, EU:T:2017:392, punkt 70 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 148 Seega tuleb kontrollida, kas kõnealused piiravad meetmed on seaduses ette nähtud, arvestavad sõnavabaduse olemust, taotlevad üldist huvi teenivat eesmärki ja on proportsionaalsed; seejuures tuleb siiski täpsustada, et hageja keskendus oma menetlusedokumentides esitatud argumentides viimati nimetatud tingimusele.

Tingimus, mille kohaselt sõnavabaduse mis tahes piiramine peab olema ette nähtud seaduses

- 149 Mis puudutab küsimust, kas kõnealused piiravad meetmed on seaduses ette nähtud, siis tuleb märkida, et need on kehtestatud aktidega, mis on eelkõige üldkohaldatavad ja millel on liidu õiguses selge õiguslik alus, nimelt ELL artikkel 29 vaidlustatud otsuse puhul ja ELTL artikkel 215 vaidlustatud määruse puhul (vt selle kohta 15. juuni 2017. aasta kohtuotsus Kiselev vs. nõukogu, T-262/15, EU:T:2017:392, punkt 72 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 14. juuli 2021. aasta kohtuotsus Cabello Rondón vs. nõukogu, T-248/18, EU:T:2021:450, punkt 121). Need aluslepingute sätted on huvitatud isikutele piisavalt ettenähtavad osas, mis puudutab asjaolu, et need võivad olla õiguslikuks aluseks piiravate meetmete võtmisel, mis võivad riivata või piirata sõnavabadust (vt eespool punktid 49–52 ja 62).
- 150 Ettenähtavuse nõude kohta on EIK korduvalt täpsustanud, et „seaduseks“ EIÕK artikli 10 lõike 2 tähenduses saab pidada üksnes õigusnormi, mis on sõnastatud piisavalt täpselt selleks, et õigussubjektil oleks võimalik oma käitumist kohandada. Vajaduse korral asjatundjalt nõu küsides peab tal olema võimalik juhtumi asjaoludel mõistliku täpsusega ette näha konkreetsest teost tuleneda võivaid tagajärgi. Need tagajärjed ei pea tingimata olema absoluutse kindlusega ettenähtavad. Nii ei ole ettenähtavuse nõudega iseenesest vastuolus seadus, millega jäetakse kaalutlusruum, kuid täpsustatakse selle kasutamise ulatust ja tingimusi taotletud õiguspärase eesmärgiga arvestades piisavalt selgelt, et isikule oleks tagatud sobiv kaitse omavoli eest (vt EIK 5. aprilli 2022. aasta otsus NIT S.R.L. vs. Moldova Vabariik, CE:ECHR:2022:0405JUD002847012, punkt 159 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 151 Arvestades eelnevat ning pidades silmas asjaolu, et nõukogul on piiravate meetmete vastuvõtmisel ulatuslik kaalutlusruum (vt eespool punkt 52), oli käesolevas kohtuasjas ettenähtav, et võttes arvesse meedia ja eeskätt audiovisuaalse meedia rolli olulisust kaasaegses ühiskonnas, võib täielikult Venemaa riigieelarvest rahastatud meediakanali poolt televisioonis ja internetis edastatud saadetes pakutud ulatuslik meediatugi Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastasele sõjalisele agressioonile sattuda selliste piiravate meetmete sihikule, millega keelatakse propaganda sellise agressiooni toetuseks (vt selle kohta 15. juuni 2017. aasta kohtuotsus Kiselev vs. nõukogu, T-262/15, EU:T:2017:392, punkt 76).
- 152 Neil asjaoludel tuleb nentida, et tingimus, mille kohaselt sõnavabaduse piirangud peavad olema seaduses ette nähtud, on käesoleval juhul täidetud.

Sõnavabaduse olemusega arvestamine

- 153 Tuleb kontrollida, kas hageja sisu levitamise ajutise keelu laad või ulatus riivavad sõnavabaduse olemust.

- 154 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et kõnealused piiravad meetmed on ajutised ja tagasipööratavad. Nimelt tuleneb otsuse 2014/512 (muudetud redaktsioonis) artiklist 9, et seda kohaldatakse kuni 31. juulini 2022 ja seda vaadatakse pidevalt läbi (vt eespool punkt 28). Kõnealuste piiravate meetmete kehtima jätmiseks pärast 31. juulit 2022 on vaja, et nõukogu võtaks vastu uue otsuse ja uue määruse.
- 155 Vastupidi hageja väidetele tuleneb vaidlustatud aktide põhjenduste 10 viimase osa sõnastusest – loetuna ja tõlgendatuna arvestades nõuet piirata hageja sõnavabaduse riivet nii palju kui võimalik –, et kõnealuste piiravate meetmete kehtima jätmine pärast 31. juulit 2022 sõltub kahe kumulatiivse tingimuse täidetusest. Nimetatud meetmed võib nimelt jätta kehtima esiteks seni, kuni Ukraina-vastane agressioon lõpetatakse, ning teiseks seni, kuni Venemaa Föderatsioon ja sellega seotud meediakanalid lõpetavad liidu ja selle liikmesriikide vastase propaganda. Kuivõrd tegemist on kahe kumulatiivse tingimusega, siis ei saa kõnealuseid meetmeid kehtima jätta olukorras, kus üks neist tingimustest ei ole enam täidetud. Hageja ei saa seega väita, et neid kohaldatakse nõukogu poolt varem kindlaks määratud ajalise piirita.
- 156 Lisaks tuleb märkida, et vaidlustatud aktid ei takista kogu tegevust, mis on omane teabe- ja sõnavabadusele. Nagu on märgitud vaidlustatud aktide põhjendustes 11, ei takista hagejale kehtestatud ajutine levitamiskeeld tal nimelt tegeleda liidus muu tegevusega kui ringhääling, näiteks uurimistöö ja intervjuudega. Seega on võimalik sarnaselt nõukoguga väita, et hagejal ja tema ajakirjanikel on endiselt õigus tegeleda teatud tegevustega, mis on seotud teabe- ja sõnavabadusega, ning et põhimõtteliselt ei takista see keeld hageja muid potentsiaalselt tulutoovaid tegevusi.
- 157 Lisaks sellele tuleb sarnaselt nõukoguga täheldada, et vaidlustatud aktid ei keela hagejal levitada oma sisu väljaspool liitu, sealhulgas prantsuse keelt kasutavates riikides, mistõttu kõnealused piiravad meetmed ei riiva tema õigust teostada oma sõnavabadust väljaspool liitu (vt selle kohta 15. juuni 2017. aasta kohtuotsus *Kiselev vs. nõukogu*, T-262/15, EU:T:2017:392, punkt 123 ja seal viidatud kohtupraktika). Kokkuvõttes ei takistata hagejal toota saateid ja toimetustlikku sisu ega müüa neid üksustele, keda kõnealused meetmed ei puuduta, sealhulgas TV Novostile ja teistele kolmandates riikides asuvatele RT kontserni meediakanalitele, kes võiksid seega seda sisu väljaspool liitu levitada.
- 158 Lisaks, mis puudutab argumenti, mis tugineb CCIJP otsusele jätta rahuldamata kõik hageja jaoks töötavate ajakirjanike esitatud uued pressikaardi taotlused, siis tuleb märkida, et see keeldumine tuleneb otseselt nimetatud komisjoni ühepoolsest otsusest, mis ei ole tingitud vaidlustatud aktidest ja mille peale on pealegi esitatud kaebus, mille menetlemine on Prantsuse pädevates kohtutes praegu pooleli. Järelikult väidab hageja ekslikult, et asjaolu, et tema ajakirjanikel ei ole võimalik Prantsuse territooriumil oma kutsealal tegutseda, on vaidlustatud aktide vastuvõtmise tagajärg.
- 159 Neil põhjustel tuleb järeldada, et kõnealuse ajutise keelu laad ja ulatus arvestavad sõnavabaduse olemusega ega riiva seda vabadust kui sellist.

Liidu poolt üldist huvi teeniva eesmärgina tunnustatud eesmärk

- 160 Mis puudutab tingimust, mille kohaselt tuleb taotleda liidu poolt üldist huvi teeniva eesmärgina tunnustatud eesmärki, siis tuleb sarnaselt nõukoguga märkida, et nagu nähtub vaidlustatud aktide põhjendustest 1–10, soovib nõukogu kõnealuste piiravate meetmetega saavutada kahte eesmärki.

- 161 Esiteks, nagu on märgitud vaidlustatud aktide põhjendustes 6–8, on nõukogu eesmärk kaitsta liidu avalikku korda ja julgeolekut, mida ohustab Venemaa Föderatsiooni süstemaatiline rahvusvaheline propagandakampaania, mis toimub meediakanalite kaudu, mida selle riigi juhid otseselt või kaudselt kontrollivad, ja mille eesmärk on destabiliseerida naaberriike, liitu ja selle liikmesriike ning toetada Ukraina-vastast sõjalist agressiooni; see on kooskõlas ühega ühise välis- ja julgeolekupoliitika eesmärkidest. Nimelt vastab piiravate meetmete võtmine meediakanali suhtes, mille ülesanne on teha sellist propagandat, ELL artikli 21 lõike 2 punktis a nimetatud eesmärgile kaitsta liidu väärtusi, tema põhihuve, julgeolekut ja terviklikkust.
- 162 Lisaks tuleb märkida – nagu on juba täheldatud eespool punktis 56 –, et kuna propaganda ja desinformatsioonikampaaniad kahjustavad demokraatliku ühiskonna aluseid ja on kaasaegse sõjaarsenali lahutamatu osa, on kõnealused piiravad meetmed hõlmatud ka liidu poolt talle ELL artikli 3 lõigetega 1 ja 5 seatud eesmärkide, eelkõige rahumeelsete eesmärkide taotlemisega.
- 163 Teiseks, nagu rõhutab komisjon, on kõnealused piiravad meetmed hõlmatud eesmärkidega, mida taotletakse kiire, ühtse, astmelise ja koordineeritud vastuse üldise strateegiaga, mille liit kehtestas, võttes vastu rea piiravaid meetmeid (vt eespool punktid 12, 17 ja 19) lõppeesmärgiga avaldada Venemaa võimudele võimalikult suurt survet, et need lõpetaks oma tegevuse ja poliitika, mis destabiliseerib Ukrainat, ning samuti selle riigi vastase sõjalise agressiooni. Sellest vaatenurgast on kõnealused piiravad meetmed kooskõlas ELL artikli 21 lõike 2 punktis c viidatud eesmärgiga säilitada rahu, ennetada konflikte ja tugevdada rahvusvahelist julgeolekut kooskõlas ÜRO põhikirja eesmärkide ja põhimõtetega (vt selle kohta 15. juuni 2017. aasta kohtuotsus *Kiselev vs. nõukogu*, T-262/15, EU:T:2017:392, punkt 81).
- 164 Sarnaselt teatavate menetlusse astujatega tuleb märkida, et kõnealuseid piiravaid meetmeid võib mõista kui rahvusvahelise õiguse subjekti vastust – liidu käsutuses olevate rahumeelsete vahenditega ja ELL artikli 3 lõikes 5 sätestatud eesmärkide saavutamiseks – ÜRO põhikirja artikli 2 lõiget 4 rikkuvale agressioonile ja seega rahvusvahelise õigusega kehtestatud *erga omnes* kohustuste rikkumisele.
- 165 Sellise rikkumise olemasolu kinnitati pealegi ÜRO Peaassamblee 2. märtsi 2022. aasta resolutsioonis „Agressioon Ukraina vastu“ (A/ES-11/L.1). Viidates oma 3. novembri 1950. aasta resolutsioonile 377 A(V) „Ühinemine rahu nimel“ ja leides, et julgeolekunõukogu alaliste liikmete üksmeele puudumine takistas viimasel täita oma rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamise esmast ülesannet, taunis ÜRO Peaassamblee selles resolutsioonis eeskätt väga energiliselt Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastast agressiooni, mis rikub ÜRO põhikirja artikli 2 lõiget 4; nõudis, et Venemaa Föderatsioon lõpetaks viivitamata jõu kasutamise Ukraina vastu ja viiks kõik oma relvajõud viivitamata, täielikult ja tingimusteta Ukraina territooriumilt välja Venemaa Föderatsiooni rahvusvaheliselt tunnustatud piiride taha. Samuti tuletas ta meelde kõikidele riikidele ÜRO põhikirja artiklist 2 tulenevat kohustust hoiduda oma rahvusvahelistes suhetes jõuga ähvardamisest või jõu tarvitamisest nii iga riigi territoriaalse puutumatuse või poliitilise sõltumatuse vastu kui ka mõnel muul viisil, mis ei ole kooskõlas ÜRO eesmärkidega, ning lahendada oma rahvusvahelised tülid rahulike vahenditega. Tõdedes, et Ukraina suveräänsel territooriumil toimunud Venemaa sõjalised operatsioonid olid ulatusega, mida Euroopas ei ole aastakümneid nähtud, asus ta seisukohale, et praeguse põlvkonna päästmiseks sõja nuhtlusest tuleb võtta kiireloomuliselt meetmed. Ta õhutas Venemaa Föderatsiooni lõpetama viivitamata jõu kasutamine Ukraina vastu ja hoiduma igasugusest ebaseaduslikust jõuga ähvardamisest või jõu tarvitamisest mis tahes tema liikmesriigi vastu. Peaassamblee tunnustas selle resolutsiooni

resolutiivosas eeskätt peasekretäri, ÜRO liikmete ja rahvusvaheliste organisatsioonide jõupingutusi praeguse olukorra maharahustamiseks ning Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastasest agressioonist tingitud humanitaar- ja pagulaskriisiga toimetulekuks.

- 166 Nagu nõukogu õigesti täheldas, vastab sõjaolukorra ja sõjast tuleneda võivate rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumiste lõpetamine samuti üldist huvi teenivale eesmärgile, mis on rahvusvahelise kogukonna jaoks esmatähtis (vt selle kohta 30. juuli 1996. aasta kohtuotsus Bosphorus, C-84/95, EU:C:1996:312, punkt 26).
- 167 Järelikult on üldist huvi teeniva eesmärgi järgimise tingimus käesolevas asjas täidetud.

Kõnealuste piiravate meetmete proportsionaalsus

- 168 Mis puudutab kõnealuste piirangute proportsionaalsust, siis tuleb meenutada, et proportsionaalsuse põhimõtte nõuab, et piirangud, mida võidakse liidu õigusaktidega hartaga tagatud õigustele ja vabadustele seada, ei läheks kaugemale sellest, mis on taotletavate õiguspärase eesmärkide saavutamiseks või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitseks sobiv ja vajalik, võttes arvesse, et juhul kui on võimalik valida mitme sobiva meetme vahel, tuleb rakendada kõige vähem koormavat meetet, ning meetmega tekitatud ebamugavused ei tohi olla seatud eesmärke arvestades ülemäära suured (vt 26. aprilli 2022. aasta kohtuotsus Poola vs. parlament ja nõukogu, C-401/19, EU:C:2022:297, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika; vt selle kohta ka 15. juuni 2017. aasta kohtuotsus Kiselev vs. nõukogu, T-262/15, EU:T:2017:392, punkt 87 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 169 Seega tuleb kõnealuste piiravate meetmete proportsionaalsuse analüüsimiseks kõigepealt kontrollida, kas nõukogu esitatud tõendid võivad õigustada järeldust, mille ta tegi sisuliselt hageja üle tehtava kontrolli ja tema poolt levitatava sisu kohta, ning seejärel, kas kõnealused piiravad meetmed on sobivad ja vajalikud liidu taotletavate üldist huvi teenivate eesmärkide saavutamiseks.

– Nõukogu esitatud tõendite asjakohasus ja piisavus

- 170 Sissejuhatuseks tuleb meenutada, et nende põhjenduste õiguspärasuse kontrollimisel, millel rajaneb otsus kanda isiku nimi nende isikute loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, või jätta tema nimi sellesse loetellu, tagab liidu kohus, et see otsus, mis puudutab seda isikut isiklikult, põhineb piisavalt kindlal faktilisel alusel. See tähendab, et tuleb kontrollida selle otsuse aluseks olevates põhjendustes nimetatud faktilisi asjaolusid, nii et kohtulik kontroll ei piirdu mitte ainult esitatud põhjenduste abstraktse tõepärasuse hindamisega, vaid käsitleb ka küsimust, kas need põhjendused või vähemalt üks neist, mida peetakse iseenesest piisavaks selle otsuse põhistamiseks, on piisavalt täpselt ja konkreetselt tõendatud (21. aprilli 2015. aasta kohtuotsus Anbouba vs. nõukogu, C-605/13 P, EU:C:2015:248, punkt 45, ja 15. juuni 2017. aasta kohtuotsus Kiselev vs. nõukogu, T-262/15, EU:T:2017:392, punkt 62).
- 171 Esimesena tuleb kindlaks teha, kas nõukogu pidas hagejat õigesti Venemaa Föderatsiooni juhtide pideva otsese või kaudse kontrolli all olevaks meediakanaliks.
- 172 Alustuseks tuleb märkida, et toimiku kohaselt ei ole hageja vaidlustanud tõika, et tema – nagu ka kõigi teiste RT kontserni kanalite – aktsiakapital kuulub Vene õiguse alusel asutatud ühingule TV Novosti, mida rahastatakse sisuliselt täielikult Venemaa riigieelarvest (vt eespool punkt 2); hageja kinnitas seda asjaolu ise kohtuistungil. Toimikust selgub ka, et selle ühingu asutas

2005. aastal riiklik uudisteagentuur RIA Novosti, mis lõpetati 2013. aastal otsusega, mille kohaselt läks selle vara üle uuele rahvusvahelise ajakirjanduse riiklikule uudisteagentuurile Rossiya Segodnja. Nagu nõukogu rõhutas, nähtub järgmiseks RT kontserni ülemaailmse peatoimetaja – nii teda esitletakse hageja veebisaidil – korduvatest avaldustest sisuliselt, et RT kontsern on Venemaa riigi teabeorgan, „riiki esindav rahvusvaheline kanal“, mille ülesanne on eelkõige vallutada arvukas publik lähtuvalt neist riikidest, kus tema kanalid tegutsevad, ja olla kriitilistel hetkedel, näiteks sõja korral, kasutatav „teaberelvana“ läänemaailma vastu. Selles kontekstis on RT kontserni ülesannet võrreldud sisuliselt Venemaa kaitseministeeriumi omaga. Sellega seoses tuleb samuti tõdeda, et kuigi RT kontserni ülemaailmne peatoimetaja ei ole formaalselt hageja juht, nähtub mitmest tema avaldusest, mille nõukogu kohtuasja toimikusse lisas, et ta räägib süstemaatiliselt hageja ajakirjanikest kui „oma“ ajakirjanikest. Lisaks täpsustas hageja kohtuistungil Üldkohtu küsimusele vastates, et TV Novosti ostab tema ajakirjanduslikke tooteid sõltumata nende sisust ning varustab teda ka sellise audiovisuaalse materjaliga nagu dokumentaalfilmid ja reportaažid, mida toodetakse RT kontserni kõigi kanalite jaoks. Lõpuks nähtub kohtuasja toimikust, et Vene Föderatsiooni president teatas ühelt poolt, et „RT ei saanud jätta kajastamata riigivõimu seisukohta [nende] riigis ja välismaal toimuva kohta“, ning teiselt poolt, kui ta kaalus hageja ruumidesse tulekut, et „kui on niivõrd suur hirm, et see meediakanal mõjutab inimesi, siis see tähendab, et [nad] on selle võistluse võitjad“.

- 173 Repliigis piirdus hageja selle kordamisega, et kuigi eri RT kanalid kuuluvad samasse kontserni ja neil on teatud hulk ühiseid väärtusi, on ta täiesti sõltumatu ja kontrollib ise oma toimetussuunda. Ta ei ole siiski esitanud Vene üksuste Rossiya Segodnja ja TV Novosti tegevust reguleeriva õigusliku ja institutsioonilise raamistiku kohta ühtegi tõendit, mis tõendaks tema toimetuslikku ja institutsioonilist sõltumatust neist üksustest. Kui temalt kohtuistungil selle kohta sõnaselgelt küsiti, ei suutnud ta seletada, kas tema toimetuslikku institutsioonilist sõltumatust RT kontsernist saab tuletada seadustest või igal juhul avalikest aktidest.
- 174 Sellest järeldeb, et nõukogu esitas piisavalt konkreetsete, täpsete ja kokkulangevate kaudsete tõendite kogumi, mis kinnitab, et hageja oli Venemaa Föderatsiooni juhtide pideva otsese või kaudse kontrolli all.
- 175 Teisena tuleb kindlaks teha, kas nõukogu leidis õigesti, et hageja oli liidus ja naaberriikides alustanud kodanikuühiskonnale suunatud pidevat ja kooskõlastatud propagandat, mille eesmärk oli eelkõige õigustada ja toetada Ukraina-vastast agressiooni Venemaa Föderatsiooni poolt.
- 176 Käesolevas asjas tuleb märkida, et nõukogu esitas vaidlustatud aktide toetuseks teatud hulga tõendeid, mis kõik on nimetatud aktidest varasemad ja avalikkusele kättesaadavad.
- 177 Esiteks nähtub nendest tõenditest, et hageja toetas Venemaa valitsuse poolset Ukrainat destabiliseerivat tegevust ja poliitikat Ukraina-vastasele sõjalisele agressioonile eelneval ajal oma veebisaidil avaldatud artiklite ja intervjuude vahendusel, millega püüti eeskätt näidata Venemaa relvajõudude koondamist ennetava meetmena, mille eesmärk on kaitsta isehakanud Donetsk'i ja Luhanski vabariike. Ühes 21. veebruari 2022. aasta artiklis, mis kordab Venemaa välisministri avaldust, kes süüdistas „läänt“ „Venemaa ja NATO vahelise ületamatu vastasseisu põhjustamises“, on samuti märgitud esiteks, et „ameeriklased muudkui kordavad [...], et Venemaa „hakkab kohe“ Ukrainat vallutama, samas kui Moskva eitab seda kategooriliselt ning süüdistab läänt olukorra halvendamise püüdes“, ja teiseks, et „viimastel päevadel on olukord Ukraina idaosas oluliselt halvenenud, sest Ukraina territooriumilt lastud tundmatu mudeli mürsk hävitas täielikult Venemaa Föderatsiooni Föderaalse Julgeolekuteenistuse piiriteenistujate teenistuskoha“. Mõni nädal varem, st 1. detsembril 2021, avaldas hageja Youtube'is video, milles

korraldab Venemaa diplomaatia juhi avaldust, mille kohaselt „Venemaa ei välista võimalust, et Ukraina otsustab lääne toetusel alustada sõjategevust“. Ühes 24. jaanuari 2022. aasta artiklis, milles räägitakse ukrainlaste poolt Donbassis läbiviidavast „etnilisest puhastusest“, on märgitud: „Ärge unustage neid oblasti – Donetsk ja Luhansk; need on Venemaa oblastid, mille Lenin ja bolševikud andsid Ukrainale.“ Üks 12. veebruari 2022. aasta artikkel sisaldab videot ühe esinejaga, keda esitletakse Moskva riigiülikooli külalisprofessorina ja kes väidab, et Ukraina poolelt läks lahinguliinile mitu džihadistide rühma ning et karta on provokatsioone. Ühes 21. veebruari 2022. aasta artiklis väidetakse, et Donbassi venekeelset elanikkonda ähvardavad Ukraina armee „peatsed julmused“. Ühes 22. veebruari 2022. aasta intervjuus väidab üks poliitanalüütik, et Ameerika Ühendriigid teevad propagandat, „millega luuakse otsast otsani väljamõeldud sõda“, ja avaldavad „kahjulikku mõju, mis ohustab Venemaa julgeolekut tema enda piiridel, samas kui näib, et nad tulevad appi vaesele väikesele rahvale“.

- 178 Teiseks nähtub Ukraina-vastase sõjalise agressiooni päevast, st 24. veebruarist 2022 kuni 27. veebruarini 2022 hageja telekanalil edastatud saadetest, et hageja jätkas pärast sõjalise agressiooni algust Venemaa Föderatsiooni võimude ametlike seisukohtade kordamist, mille kohaselt rünnak oli vastavalt Venemaa presidendi 24. veebruari 2022. aasta kõnele ennetav, kaitsev ja piiratud „erioperatsioon“, mille tingisid lääneriigid ja NATO agressiivne suhtumine, samuti Ukraina provokatsioonid, ning mille eesmärk oli kaitsta isehakanud Donetsk ja Luhanski vabariike.
- 179 Selles osas tuleb erilist tähelepanu pöörata nendes saadetes kasutatud sõnadele, avalduse sõnastamise viisile ning saadete edastamise kontekstile, st käimasoleva sõja kontekstile.
- 180 Venemaa rünnaku esimese päeva, st 24. veebruari 2022. aasta hommikul esitlesid teatavad esinejad nendes telesaadetes käimasolevaid sõjalisi operatsioone Venemaa Föderatsiooni „kaitsetegevusena“. Konkreetsemalt väitis üks saatekülaline, keda esitleti politoloogina, korduvalt, et Venemaa vastus oli „kaitsev“ ja „piiratud“ ning et Donbassi sõda oli tingitud „lääne“ manipulatsioonist; ta lisas, et „[o]bjektiivselt vastutavad tegelikult üksnes NATO ja selle Ukraina hüpiknukud“. See saatekülaline väitis lisaks, et Donbassi territoorium tuleb kiiresti vabastada „Kiievi militaarrežiimi käest“ ning et käimasolevate sõjaliste operatsioonide ainus eesmärk on tagasi saada kaks Donbassi separatistlikku vabariiki ning taastada rahu Venemaa piiridel. Ta ütles veel järgmist: „Vastupidi sellele, mida tahab meid uskuma panna lääne propaganda, ei kavatse Venemaa Ukrainaga sõdida ega viimast annekteerida.“ Sama saate käigus väitis üks teine saatekülaline paralleelses stuudios, et „[l]oomulikult ei [ole tegemist] sissetungiga, nagu Euroopa Liidu ja NATO ingliskeelsed teabeagentuurid püüavad näidata; tegelikult on tegemist Donbassi vabariikide turvamisega ja küll te näete, [...] Donbassi kodanike vabastamisega; Donbassi kodanikud tulevad Venemaa vägesid rõõmuga tervitama, sest Ukraina pommitab Donbassi alates 2014. aastast“. See saatekülaline leidis, et tegemist ei ole „mitte rünnaku, vaid kaitsega oma territooriumi ja selle lähiümbruse turvaliseks muutmiseks“. Ta lisas, et „oht seisneb Ukraina „natostumises“, sest see teavituskampaania, mille eesmärk on näidata Venemaad ründaja rollis, võimaldab vältida läbirääkimisi [...] ja tarnida Ukrainale pidevalt relvi, ning seetõttu suureneb oht, et konflikt paisub ning Ukraina ründab Donbassi territooriumil. I]seseisvad vabariigid palusid Venemaalt abi.“ Üks teine saatekülaline, keda esitleti poliitanalüütikuna ning kes esines samal hommikul, ütles, et „vaatamata Moskva saadetud läbirääkimisettepanekutele, [...] vaatamata diplomaatialle on pärast kaheksat aastat [...] sõda ainus lahendus, mille Moskva on tänaseks leidnud“. Nagu rõhutas nõukogu, nähtub nendest saadetest, et televisioonistuudios esinejate sõnul oli Venemaa Föderatsiooni juba väga kaua provotseeritud ja see õigustas sõjalist rünnakut ning konflikti puhkemine oli tingitud lääneriikide tegevusest ning väidetavast Ukraina provokatsioonist.

- 181 24. veebruari 2022. aasta pärastlõunal esitlesid mitu saatekülalist Venemaa rünnakut Venemaa Föderatsiooni kaitsva ja ennetava tegevusena. Samuti täheldati, et konflikti puhkemist pandi taas süüks lääneriikide tegevusele ja Ukraina provokatsioonile. Üks ajakirjanik, keda esitleti strateegilise teabe konsultandina, kinnitas, et „Ukraina on Venemaa looming“. Üks esineja, keda esitleti Ameerika Ühendriikidele spetsialiseerunud politoloogina, tegi järgmise avalduse: „Ukrainas on palju territoriaalprobleeme; tuleb öelda, et sel riigil on olnud väga raske tegelikult rahvast ühendada ja liita ning isegi praegu, kui vaadata näiteks Transnistriat, Donbassi või Krimmi, on seal territooriume, mis soovivad saada osaks Venemaa Föderatsioonist – meeldigu see meile või mitte – ja seda protsessi tuleb arvesse võtta kõigi teiste seotud protsesside, eeskätt Venemaa sõjaväelise sekkumise mõistmiseks.“ Üks teine analüütik ütles järgmist: „[i]lmselgelt on tegemist isehakanud Donbassi vabariikide kaitsmisega ning Ukrainal edaspidi sellise poliitika jätkamise takistamisega nende kahe vabariigi suhtes, mis seisneb nende pidevas pommitamises kaheksa aasta vältel; seega on päriselt tegemist Ukraina praeguse režiimi kahjustava võime nullimisega“. See analüütik leidis, et „Donbassi kaitsmine on väga oluline ja [nagu] president Putin ütles, on tegemist Ukraina – keda Moskva peab alates 2014. aastast vaenulikuks üksuseks – neutraliseerimisega“. Ta lisab ühelt poolt, et „tahetakse lahendada vaidlus, mida läbirääkimiste abil ei õnnestunud lahendada – seda muuseas suures osas Ukraina ja tema lääne toetajate süül –, ning Venemaa otsustas seega asuda tegutsema ja kasutada jõumeetodit“, ning teiselt poolt, et „Venemaa jaoks on tegemist sellise territoriaalse struktuuri taastamisega, mis võtab arvesse olulist vene vähemust“. Ühe teise saatekülalise sõnul, keda esitleti strateegilise teabe konsultandina: „Paljude jaoks on praegu toimuv agressioon, kuid minu jaoks on see pigem kaitse[.] Ameerika Ühendriigid kohustusid 1991. aasta kokkulepetega mitte laiendama NATOt ida poole, kuid see, mis toimub täna eeskätt Ukraina soovi tõttu liituda NATOga, on täpselt vastupidine.“ See külaline lisas: „Kuigi on separatistlikke kavatsusi, mis võivad aidata Venemaal võtta väikese tüki territooriumist, on tema tegevuse eesmärk praegu teatav ennetamine, enda kaitse, mis õigustab natuke kõike seda, mida me näeme.“
- 182 25. veebruari 2022. aasta hommikupoolikul kinnitas paralleelses stuudios üks saatekülaline, keda esitleti ühe Serbia ajakirja peatoimetajana, et praegune olukord Ukrainas ja 30 aasta tagune olukord Serbias on sarnased. Ta viitab „250 000 serblase väljasaatmisele Horvaatiast“, asjaolule, et nende „tolleaegset presidenti Milosevici nähti uue Hitlerina“, ja räägib „genotsiidist, mille [...] Kiievi valitsus valmistas ette Ameerika Ühendriikide ja isegi Brüsseli toetusel“. Endiselt samal hommikupoolikul käsitas üks esineja, keda esitleti Moskva riigiülikooli professorina, taas Venemaa rünnakut Ukrainas kaitsva ja ennetavana. Kõnealune professor märkis järgmist: „[selle rünnaku eesmärk on] Ukraina demilitariseerimine, sest NATO riigid on Ukraina viimasel ajal „ülemilitariseerinud“, ehkki ta ei ole NATO liige, ja Ukraina natsidest puhastamine, sest neonatsi rühmitused on alates 2014. aasta „maidanist“ imbinud kõigisse struktuuridesse [...]; tegemist on ennenägematult korrumppeerunud riigiga, mida juhitakse välismaalt, ning selle elanikkonna ja Euroopa – mitte ainult Venemaa – jaoks on äärmiselt ohtlik jääda käed rüpes istuma [...]; seega on otsene eesmärk riigi demilitariseerimine ja elanikkonnale võimaluse andmine, nagu eespool juba öeldud, otsustada ise, kuidas [nad] soovivad edasi elada, selle asemel et taluda alates 2004. aastast toimunud järjestikuste „maidanitega“ pealesurutut.“ See saatekülaline märkis: „Probleem seisneb üldiselt Ukraina ametliku valitsuse juhtimises ja ideoloogilises orientatsioonis [...]; nad on tunnustanud sõjakangelastena isikuid, kes olid natside poolel [...]; kui hakatakse ülistama natsikangelasi, kes tapsid tsiviilelanikke ja kuulusid omaaegsesse Saksa sõjaväkke, siis on tegemist äärmiselt tõsise rahvusvahelise julgeoleku probleemiga, sest Ukraina on [liidu] lähinaaber.“ Ta väidab lisaks: „Oluline on eristada poliitilist ja juriidilist külge; poliitiliselt on see tõepoolest alati vaieldav, sest poliitikas kehtib kõige tugevama õigus; rahvusvaheline kogukond peab täiesti õiguspäraseks endise Jugoslaavia pommitamist [...], seevastu [...] ei pea ta õiguspäraseks seda, kui Venemaa tahab vabastada elanikkonna, keda äärmuslik valitsus rõhub [...]; kui rah-

vusvaheline kogukond otsustab kaitsta natsirežiimi oma vahetus naabruses, siis on see tema eba-moraalne ja ebainimlik valik [...]; juriidilisest küljest seisneb küsimus selles, kas Donetsk aladel on õigus iseseisvusele; selleks tuleb aru saada, et ühelt poolt on tõepoolest tegemist riigi õigusega end kaitsta ja kaitsta oma territoriaalset terviklikkust, kuid selleks on vaja, et riik oleks olemas; riik on juriidiliselt aga olemas siis, kui kõiki selle õigusnorme [...] kohaldatakse üldiselt ja tõhusalt kogu territooriumil [...]; kas saab tõesti öelda, et Ukraina riik on olemas? Kui võtta aluseks demokraatlik õigusriik – igal juhul nii, nagu seda vähemalt teoreetiliselt tunnustab ja nõuab rahvusvaheline kogukond –, siis ei ole Ukraina riiki olemas. Sellest lähtuvalt on täiesti normaalne, et Donetsk ja Luhansk paluvad kaitset [...]; on normaalne, et Venemaa sekkub juriidiliselt, et need elanikkonnad saaksid just nimelt riigi taastada.“ Ta lisab: „Territoriaalse terviklikkusega saab tegemist olla vaid siis, kui on olemas riik; kui riiki ei ole, on rahval enesemääramisõigus; kahte korraga olemas olla ei saa; Ukraina riik hävitati ja löödi kõikuma esimest korda 2004. aastal [...], seejärel see lõppes 2014. aastal [...]; seega ei ole riiki olemas ja sellest tulenevalt ei saa tegemist olla ka territoriaalse terviklikkusega.“

- 183 25. veebruari 2022. aasta pärastlõunal teatas üks saatekülaline, keda esitleti geopolitoloogina, kes annab tunde Genfi ülikoolis (Šveits): „See on politseioperatsioon [...] ja seega venelased teatud mõttes läksid sinna koristama ning just selles mõttes on see väga erinev sissetungist kui sellisest[. Tuleb mõelda] piiride uuesti kindlaksmääramisele, mida me oleme teinud alates Nõukogude Liidu lagunemisest.“ Neid avaldusi ei kommenteeritud ja neile ei reageeritud; eelkõige ei teinud seda uudistesaste saatejuhist ajakirjanik. Üks teine saatekülaline, keda esitleti geostrateegia eksperdina, märkis eeskätt: „Ameerika strateegia on Venemaa ümber piirata, nii et ta lõpuks täiesti ära kaob. Tal õnnestus see peaaegu Jeltsini ajal, kuid Venemaa tõusis taas jalgele.“ Ta tegi järelduse, et Venemaa jaoks on Ukraina „strateegiline riik, mis ei tohi mingil juhul astuda NATOsse, st vaenulikkude organisatsiooni, [ning] seetõttu on toimuv täiesti normaalne ja Kremli pressiesindaja avaldused täiesti legitiimsed“.
- 184 26. veebruari 2022. aasta pärastlõunal kinnitas üks saatesse kutsutud ajakirjanik, et Prantsusmaal valitseb „veneastane“ õhkkond ning esitles Venemaa Föderatsiooni kui läbirääkimisaldist osapoolt, öeldes, et Venemaa Föderatsioon ulatas juba aastaid tagasi käe, et arutada Ukrainas demilitariseeritud puhvertsooni loomise küsimust. Stuudiosse kutsutud rõhutasid Euroopa riikide seisukohti ja olukorda Donbassis, et selgitada Venemaa Föderatsiooni sõjalist agressiooni.
- 185 Lõpuks esitlesid mitu saatekülalist pühapäeval 27. veebruaril 2022 korduvalt sõjalist agressiooni õiguspärase sekkumisena, mille eesmärk on kaitsta Donbassi isehakanud vabariike ja vastata läänest tulenevale ohule, viidates eeskätt Ameerika Ühendriikide poolsele manipulatsioonile, sh seoses Venemaa Föderatsiooni suhtes võetud sanktsioonidega. Täpsemalt märkis hommikupoolikul üks Donbassi saadetud reporter (tema kujutisest paremal asuval ribal oli märged „Donetsk. Donetsk Vabariik“) eeskätt, et „kohalik võim kardab, et Ukraina väed võtavad sihtmärgiks naftalaod, nagu see juhtus Luhanski oblastis“. Pärastlõunal väitis stuudiosse kutsutud ajakirjanik, keda esitleti strateegilise teabe konsultandina ja keda teine ajakirjanik küsitles, järgmist: „Dialogi kõrval muid alternatiive ei ole, eriti kui arvestada sellega, et ehkki Venemaa sissetungi Ukrainasse käsitatakse agressiooni ja ebaseadusliku teona, võib see olla ka teatavas mõttes legitiimne, kuivõrd Venemaa võib õigustada seda sekkumist Donbassis elava venekeelse elanikkonna appihüüuga.“ Samal pärastlõunal levitati üheselt mõistetavat reportaaži olukorra kohta Donbassis, mis oli kokku pandud enne Ukraina-vastast agressiooni ja mis andis sisuliselt tunnistust vaid Donbassi isehakanud vabariikide venemeelsusest. Ukrainat esitletakse küsitletud elanike ja reportaažis osaleva ainsa ajakirjaniku ütlustes peaaegu eranditult agressiooni toime pannud riigina, kes on ainuvastutav Donbassi pommitamise eest. Mainitud ei ole Ukraina ametiasutuste seisukohta ega rahvusvahelisi vaidlusi selle üle, kes Donbassi tegelikult pommitas.

- 186 Seega võis nõukogu eespool punktides 180–185 analüüsitud tõendite alusel asuda vabalt seisukohale, et hageja levitas programme, kus Ukraina-vastase sõjalise agressiooniga seotud sündmusi tõlgendati seda agressiooni ja Venemaa Föderatsiooni poliitikute antud vaatepunkti soosivalt, sealhulgas seoses Ukraina ja NATO poolse agressiooni vahetu ohu olemasoluga (vt eespool punktid 180–182), kasutades seejuures sõnavara, mis on sarnane või suisa identne sellega, mida kasutavad Venemaa valitsusorganid, näiteks „sõja“ asemel viited „sõjalisele erioperatsioonile“, „politseioperatsioonile“ ja „Venemaa Föderatsiooni kaitsvale ja ennetavale tegevusele“ (vt eespool punktid 178, 180 ja 181).
- 187 Täpsemalt nähtub eespool punktides 180–185, et hageja saadetes anti oluline roll väliskommentaatoritele, kelle kanali toimetuse kutsus esinema nende suunitlust teades, kes püüdsid põhjendada Ukraina-vastast sõjaväelist agressiooni ja kelle väidetele saatejuhid stuudios ei reageerinud, välja arvatud mõnel harval erandjuhul. Kuigi mõnikord tasakaalustasid nende arvamusi eri esinejate teistsugused arvamused, ei piisa sellest siiski tasakaalustamiseks avaldusi, mis väljendasid Ukraina-vastast sõjalist agressiooni laialdaselt toetavat vaatepunkti. Sellega seoses tuleb lisaks meenutada, et EIK on otsustanud, et kuna kirjutaja saab toimetussuunda mõjutada, siis jagab ta kaudselt toimetajate ja ajakirjanike „kohustusi ja vastutust“ teabe kogumisel ja avalikkusele levitamisel; see roll on veelgi olulisem konfliktis või pingete korral (vt selle kohta EIK 8. juuli 1999. aasta otsus *Sürek vs. Türgi* (nr 1), CE:ECHR:1999:0708JUD002668295, punkt 63).
- 188 Seega leidis nõukogu õigesti, et eespool nimetatud eri tõendid kujutavad endast piisavalt konkreetsete, täpsete ja kokkulangevate kaudsete tõendite kogumit, mis võib kinnitada esiteks seda, et hageja toetas enne kõnealuste piiravate meetmete võtmist aktiivselt Venemaa Föderatsiooni poolt Ukraina suhtes läbi viidavat destabiliseerivat ja agressiivset poliitikat, mis päädis lõpuks ulatusliku sõjalise rünnakuga, ja teiseks seda, et hageja oli eeskätt levitanud teavet, mis õigustas Ukraina-vastast sõjalist agressiooni ja mis võis oluliselt ja otseselt ohustada liidu avalikku korda ja julgeolekut.
- 189 Seda järeldust ei sea kahtluse alla hageja poolt kohtuasja toimikusse esitatud dokumendid ja videofailid. Ilma et oleks vaja teha otsust nende tõendite vastuvõetavuse kohta – mille nõukogu vaidlustas kodukorra artikli 76 punkti d rikkumise tõttu, sest hageja viitas iga kord üldiselt repliigi lisadele –, tuleb märkida, et sageli on tegemist kärbitud lõikudega, mis kajastavad vaid väga harva relvastatud konfliktis tegelikkust, mida ei ole tingimata asetatud nende konteksti või mida mõnikord levitati muul ajal kui neid löike, milles edastati eespool punktides 180–185 kirjeldatud avaldused. Need lõigud ei anna iseenesest tunnistust sellest, et hageja käsitles käimasolevat sõda puudutatavat teavet üldiselt tasakaalustatult (vt eespool punkt 187), järgides selliseid audiovisuaalse meedia „kohustuste ja vastutuse“ osas kehtivaid põhimõtteid nagu need, mida on nimetatud eespool punktides 136–140 viidatud EIK praktikas. Mis puudutab hageja argumenti, et ta käsitles teatavat teavet ja kasutas teatavaid sõnu samamoodi, nagu seda tegid väidetavalt teised meediakanalid, siis selle väite toetuseks esitatud tõenditest ei nähtu, et meediakanalid, millele ta viitab, oleksid levitanud süstemaatiliselt sellist sisu, nagu on kirjeldatud eespool punktides 180–185.
- 190 Lisaks nähtub osadest neist videotest, et Donetski ja Luhanski oblastiga seotud pildi levitamisel ajavahemikus 24.–27. veebruar 2022 oli inforibal märge „Donetsk. Donetski Vabariik“ ja „Luhansk. Luhanski Vabariik“. Piisab aga märkusest, et neid Ukraina osaks olevaid alasid nimetab sõltumatuteks „vabariikideks“ Venemaa Föderatsioon, kes on pealegi tunnustanud nende suveräänsust ja sõltumatust (vt eespool punkt 10); see annab tunnistust sellest, et teavet oli moonutatud eesmärgiga edastada Venemaa Föderatsiooni propagandat.

191 Kõiki neid kaalutlusi arvestades ei ole hageja tõendanud, et nõukogu tegi faktide hindamisel vea, kui ta leidis, et hageja on meediakanal, mis on sisuliselt Venemaa Föderatsiooni juhtide pideva kontrolli all, ning edastas oma programmide kaudu pidevaid ja kooskõlastatud avaldusi liidu kodanikuühiskonnale, et õigustada ja toetada Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastast agressiooni, mis toimus rahvusvahelist õigust ja ÜRO põhikirja rikkudes. Samuti ei ole ta tõendanud, et nõukogu tegi hindamisvea, kui ta kvalifitseeris need avaldused seda agressiooni toetavaks propagandaks, nagu nähtub vaidlustatud aktide põhjendustest 7.

– *Piirangute sobivus*

192 Tuleb kontrollida, kas kõnealused piiravad meetmed on sobivad liidu taotletavate üldist huvi teenivate eesmärkide saavutamiseks.

193 Selles osas tuleb märkida, et võttes arvesse nõukogu ulatuslikku kaalutusõigust selles valdkonnas (vt eespool punkt 52), võis viimane vabalt asuda seisukohale, et kõnealused piiravad meetmed, mis on suunatud Venemaa Föderatsiooni kontrolli all olevate meediakanalite vastu, kes teevad propagandat toetamaks Venemaa Föderatsiooni sõjalist sissetungi Ukrainasse, võimaldavad kaitsta liidu avalikku korda ja julgeolekut ning säilitada demokraatliku arutelu terviklikkuse Euroopa ühiskonnas ning rahu ja rahvusvahelise julgeoleku.

194 Käesolevas asjas on oluline märkida, et hageja sisu levitamise ajutine keeld kui kiire, ühtse, astmelise ja koordineeritud vastusega hõlmatud meede, mis kehtestati rea piiravate meetmete raames, kujutab endast lisaks sobivat meetet saavutamaks eesmärk, mis seisneb Venemaa võimule võimalikult suure surve avaldamises, et see lõpetaks oma tegevuse ja poliitika, mis destabiliseerib Ukrainat, ning samuti sõjalise agressiooni selle riigi vastu (vt eespool punkt 163).

195 Sellest jäeldub, et kõnealused piiravad meetmed on liidu taotletavate üldist huvi teenivate eesmärkide saavutamiseks sobivad.

– *Piirangute vajalikkus*

196 Tuleb kontrollida, kas muud vähem koormavad meetmed ei oleks võimaldanud saavutada liidu taotletavaid üldist huvi teenivaid eesmärke.

197 Sellega seoses tuleb tõdeda, et võttes arvesse asjaolu, et hageja kanal edastab infot katkematult, ei võimalda sellised muud ja vähem koormavad meetmed nagu teatud liidu riikides levitamise keeld, programmide teatud kujul edastamisega piirduv keeld, teatava sisuga piirduv keeld või kohustus lisada teatav tähistus või suisa hoiatus sama tõhusalt saavutada vaidlustatud aktidega taotletavaid eesmärke, milleks on lõpetada vahetu oht liidu avalikule korrale ja julgeolekule ning avaldada Venemaa võimule võimalikult suurt survet, et see lõpetaks Ukraina-vastase sõjalise agressiooni (vt selle kohta analoogia alusel 15. juuni 2017. aasta kohtuotsus Kiselev vs. nõukogu, T-262/15, EU:T:2017:392, punkt 85 ja seal viidatud kohtupraktika). Nagu nõukogu ja mõned menetlusse astujad õigesti märkisid, ei oleks muud meetmed saavutanud sama tulemust, kuna mõningaid neist, näiteks teatava sisu levitamise keeldu, oleks olnud praktiliselt võimatu rakendada, kuivõrd tegemist oli infot katkematult edastava kanaliga, ning mõne muu meetme, näiteks tähistuse või suisa hoiatuse lisamise kohustuse tõhusus oleks olnud piiratud.

- 198 Eelkõige tuleb ühelt poolt märkida, et kõnealused piiravad meetmed võeti erakorralises ja äärmiselt kiireloomulises kontekstis (vt eespool punktid 9–18), mille tõi kaasa eeskätt Ukraina-vastase sõjalise agressiooni intensiivistumine, ja teiselt poolt, et need on osa reast ennenägematult ulatuslikest meetmetest, mille nõukogu võttis 2022. aasta veebruari viimase nädala ning märtsi alguse vahelisel ajal, et takistada liidu käsutuses olevate rahumeelsete vahenditega Ukraina-vastast sõjalist agressiooni Venemaa Föderatsiooni poolt, pärssida viimase tahet seda jätkata ja kaitsta nii liidu piire. Kiire, ühtse, astmelise ja koordineeritud vastuse üldise strateegia raames, mille liit kehtestas, võib selliste meetmete võtmist pidada vajalikuks, sest need vastavad tõepoolest liidu tunnustatud üldist huvi teenivatele eesmärkidele (vt eespool punktid 160–165).
- 199 Lisaks tuleb sarnaselt nõukogu ja teatud menetlusse astujatega märkida, et Ukraina-vastase sõjalise agressiooni esimeste päevade ulatuslik kajastamine oli kahtlemata määrava tähtsusega hetk, mil sellise meediakanali nagu hageja tegevus võis muutuda intensiivsemaks ja avaldada olulist kahjulikku mõju liidu avalikule arvamusele manipuleerimise ja vaenuliku mõjutamise teel, võttes arvesse hageja edastatud eespool nimetatud saadete sisu, millega püüti õigustada ja toetada Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastast agressiooni. Selles kontekstis leidis nõukogu õigesti, et liidu jaoks oli oluline sekkuda kohe alates selle agressiooni esimestest päevadest, keelates eelkõige hageja sisu levitamise eesmärgiga peatada ajutiselt sellise Ukraina-vastast sõjalist agressiooni toetava propaganda vahendaja tegevus liidu territooriumil.
- 200 Sellest järeldub, et nõukogu ei teinud hindamisviga, kui ta leidis, et vähem koormavad meetmed ei oleks võimaldanud saavutada taotletavaid eesmärke.

– *Huvide kaalumine*

- 201 Mis puudutab kõnealuste piiravate meetmete ranget proportsionaalsust, siis näitab mängus olevate huvide kaalumine, et sisu levitamise ajutisest keelust tulenevad ebamugavused ei ole ülemäära suured, arvestades seatud eesmärke, mis omakorda vastavad üldist huvi teenivatele eesmärkidele (vt eespool punktid 160–165).
- 202 Vaidlustatud aktidega taotletavad eesmärgid – milleks on ühelt poolt liidu ja naaberriikide kodanikuühiskonnale suunatud Ukraina-vastast sõjalist agressiooni toetava pideva ja kooskõlastatud propaganda lõpetamine, mis on hõlmatud eesmärgiga kaitsta liidu väärtusi, põhihuve, julgeolekut, terviklikkust ja avalikku korda, ning teiselt poolt Ukraina territoriaalse terviklikkuse, suveräänsuse ja sõltumatuse kaitse ning selles riigis kriisi rahumeelse lahendamise edendamine, mis on hõlmatud üldisema eesmärgiga säilitada rahu ja rahvusvaheline julgeolek vastavalt ELL artikli 21 lõike 2 punktides a ja c nimetatud liidu välistegevuse eesmärkidele – on niivõrd tähtsad, et need õigustavad neist meetmetest teatud ettevõtjatele tulenevaid negatiivseid tagajärgi, isegi kui need on märkimisväärsed (vt selle kohta ja analoogia alusel 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punktid 149 ja 150 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 203 Nagu väidab nõukogu, kinnitab rahu ja rahvusvahelise julgeoleku säilitamise eesmärgi olulisust ka asjaolu, et teised Euroopa institutsioonid ja teised mitmepoolsed rahvusvahelised organid on alates 24. veebruarist 2022, mil algas Ukraina-vastane sõjaline agressioon, vastu võtnud mitmesuguseid deklaratsioone, otsuseid, seisukohavõtte ja meetmeid, millel on samad eesmärgid kui liidu omadel (vt eespool punktid 15, 16, 18 ja 20).

- 204 Seda olulisust kinnitasid need organid pealegi pärast vaidlustatud aktide vastuvõtmist. Nii tegi seda eeskätt ÜRO Peaassamblee, nagu nähtub eespool punktist 165, ning Rahvusvaheline Kohus. Nimelt leidis Rahvusvaheline Kohus 16. märtsi 2022. aasta määruses kohtuasjas „Genotsiidi vältimise ja karistamise konventsiooni alusel esitatud väited genotsiidi kohta (Ukraina vs. Venemaa Föderatsioon)“, et Ukrainal oli mõisteta- õigus sellele, et Venemaa Föderatsioon ei sõdiks temaga, et vältida väidetavat genotsiidi Ukraina territooriumil ja karistada selle eest, ning otsustas ajutise meetmena eeskätt, et Venemaa Föderatsioon peab viivitamata peatama sõjalised operatsioonid, mida ta alustas Ukraina territooriumil 24. veebruaril 2022, ning hoolitsema selle eest, et ükski sõjaväeüksus ega mitteametlik relvastatud üksus, mis võib tegutseda tema juhtimisel või mida ta võib toetada, ega ükski organisatsioon ega isik, mis võib olla tema kontrolli all või mida ta juhib, ei teeks midagi sellist, millega püütakse jätkata eespool nimetatud sõjalisi operatsioone.
- 205 Mis puudutab liidu väärtuste, põhihuvide, julgeoleku ja terviklikkuse kaitset, siis oli liidu jaoks esmatähtis ka Ukraina-vastast sõjalist agressiooni toetava hageja propaganda ajutine peatamine kohe selle agressiooni esimestest päevadest alates.
- 206 Neil põhjustel ja võttes arvesse seda, et sõnavabaduse teostamisega kaasnevad kohustused ja vastutus, mis on veelgi olulisemad selliste audiovisuaalsete meediakanalite puhul (vt eespool punktid 136–138) nagu hageja, ei saa väita, et kõnealune teabekäsitlus, mis hõlmas Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastast provotseerimata ja põhjendamatu ebaseaduslikku sõjalist agressiooni õigustavat ja toetavat propagandat, väär- is tugevamat kaitset, mille harta artikkel 11 näeb ette ajakirjandusvabadusele (vt selle kohta analoogia alusel EIK 5. aprilli 2022. aasta otsus NIT S.R.L. vs. Moldova Vabariik, CE:ECHR:2022:0405JUD002847012, punkt 215), eeskätt siis, kui sellisele kaitsele tugineb teabeorgan, mis on sisuliselt agressiooni toime pannud riigi otsese või kaudse kontrolli all, nagu see on käesolevas kohtuasjas (vt eespool punktid 172–174).
- 207 Lisaks tuleb märkida, et seoses põhiõigustega, mis on nende õiguse üldpõhimõtete lahutamatu osa, mille järgimise liidu kohus tagab, on viimane eeskätt leidnud, et rahvusvahelised inimõiguste kaitse instrumendid, millega liikmesriigid on teinud koostööd või ühinenud, võivad samuti anda juhtnööre selle kohta, mida tuleb arvesse võtta liidu õiguse raames (14. mai 1974. aasta kohtuotsus Nold vs. komisjon, 4/73, EU:C:1974:51, punkt 13), sealhulgas harta artikli 11 tõlgendamisel ja kohaldamisel.
- 208 Nagu nõukogu, Belgia Kuningriik, Eesti Vabariik, Prantsuse Vabariik, Läti Vabariik, Leedu Vabariik, Poola Vabariik, komisjon ja kõrge esindaja kohtuistungil õigesti rõhutasid, tuleb eelnevast lähtudes arvesse võtta ÜRO Peaassamblee poolt 16. detsembril 1966 vastu võetud kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti, mille osalised on nii liikmesriigid kui ka Venemaa Föderatsioon ning mis on üks inimõiguste kaitset käsitlevatest rahvusvahelistest õigusaktidest, mida liidu kohus võtab arvesse liidu õiguse üldpõhimõtete kohaldamisel (vt selle kohta 27. juuni 2006. aasta kohtuotsus parlament vs. nõukogu, C-540/03, EU:C:2006:429, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 209 Nimetatud pakti artikli 20 lõikes 1 on aga sätestatud, et „[i]gasugune sõjapropaganda peab olema seadusega keelatud“. Sellega seoses tuleb märkida, et asjaolu, et „sõjapropaganda“ keeld on ette nähtud eraldi lõikes, mis erineb selle artikli lõikes 2 sätestatud „[i]gasuguse rahvusliku, rassilise ja usulise vihavaenu toetami[se keelust], mis kujutab endast diskrimineerimisele, vaenulikkusele ja vägivallele õhutamist“, tuleb tõlgendada nii, et seeläbi peetakse „sõjapropagandat“ absoluutselt lubamatuks.

- 210 Käesolevas kohtuasjas tuleb ühelt poolt täheldada, et hageja propaganda toimub käimasoleva sõja kontekstis, mille põhjustas ühe riigi tegevus, mida rahvusvaheline kogukond peab „agressiooniks“ (vt eeskätt eespool punktid 15, 165 ja 204) ja mis rikub ÜRO põhikirja artikli 2 lõikes 4 ette nähtud jõu tarvitamise keeldu. Sellega seoses tuleb meenutada, et ÜRO Peaassamblee mõistis resolutsiooniga 110 (II), mida kinnitati resolutsiooniga 381 (V), hukka „mis tahes propaganda ükskõik millises riigis, mis on suunatud rahu ohustamise, rahu rikkumise või mis tahes agressiooni esile kutsumisele või julgustamisele või mis eelneva tingib“. Teiselt poolt tuleb märkida, et nimetatud pakti artikli 20 lõikega 1 kehtestatud keeld, mis viitab „igasugusele“ sõjapropagandale, hõlmab mitte ainult tulevase sõja ohutamist, vaid ka käimasolevat sõda toetavaid pidevaid, korduvaid ja kooskõlastatud avaldusi, mis on vastuolus rahvusvahelise õigusega, eelkõige juhul, kui need pärinevad meediakanalilt, mida agressiooni toime pannud riik otseselt või kaudselt kontrollib.
- 211 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et ajavahemikul, mis eelnes Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastasele sõjalisele agressioonile, ja eelkõige sellele agressioonile järgnenud päevadel tegutses hageja nimetatud agressiooni õigustamise ja toetamise konkreetset eesmärgil süstemaatiliselt „valitud“ teabe, sealhulgas ilmselgelt vale või eksitava teabe levitamisega, mis annab tunnistust ilmselgest tasakaalu puudumisest vastupidiste seisukohtade esitlemisel.
- 212 Neil asjaoludel pidas nõukogu õigustatult vajalikuks ära hoida harta artiklit 11 järgides väljaütlemisi, mille eesmärk on õigustada ja toetada sõjalist agressiooni, mis on toime pandud rahvusvahelist õigust ja ÜRO põhikirja rikkudes.
- 213 Arvestades kõiki eespool esitatud asjaolusid ja eelkõige juhtumi erakorralist konteksti, piisab eeltoodud kaalutlustest, et tuvastada, et hageja sõnavabaduse piirangud, mida kõnealused piiravad meetmed võivad kaasa tuua, on proportsionaalsed, kuna need on taotletavate eesmärkide saavutamiseks sobivad ja vajalikud.
- 214 Seoses argumendiga, mille hageja esitas täiendavalt ning mis tugineb harta artikli 11 tähenduses sõna- ja teabevabaduse passiivsele küljele, st avalikkuse õigusele saada teavet – seda sõltumata küsimustest, mis käsitlevad hageja huvi sellele tugineda –, piisab märkusest, et kui sekkumine agressiooni toetavate programmide levitamise õigusesse on õigustatud ja proportsionaalne (vt eespool punktid 149–191), on piirang seda enam õigustatud ja proportsionaalne juhul, kui selle ese on avalikkuse õigus selliseid programme järgida.
- 215 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb teine väide tagasi lükata.

Kolmas väide, mille kohaselt on rikutud ettevõtlusvabadust

- 216 Hageja sõnul rikuvad vaidlustatud aktid harta artikliga 16 kaitstud ettevõtlusvabadust. Nimelt mõjutab igasugune meediavabaduse piiramine mehaaniliselt seda vabadust. See peab eriti paika käesolevas asjas, kuna kõnealuste piiravate meetmetega kehtestatud üldine ja absoluutne levitamiskeeld takistab sisuliselt hageja ajakirjanikel ja töötajatel oma tegevust jätkata, millega kaasneb konkreetne risk, et hageja peatselt likvideeritakse.
- 217 Nõukogu, keda toetavad Belgia Kuningriik, Eesti Vabariik, Prantsuse Vabariik, Läti Vabariik, Leedu Vabariik, Poola Vabariik, komisjon ja kõrge esindaja, vaidleb hageja argumentidele vastu.
- 218 Harta artiklis 16 on sätestatud, et „[e]ttevõtlusvabadust tunnustatakse liidu õiguse ning siseriiklike õigusaktide ja tavade kohaselt“.

- 219 Käesolevas asjas on väljaspool kahtlust, et vaidlustatud aktides sisalduvad piiravad meetmed piiravad hagejat ettevõtlusvabaduse teostamisel.
- 220 Kuid selline vabadus ei ole sarnaselt muude põhivabadustega absoluutne õigus ning selle teostamisele võib kehtestada piiranguid, mis on õigustatud liidu taotletavate üldist huvi teenivate eesmärkidega, tingimusel et need piirangud vastavad tegelikult neile üldist huvi teenivatele eesmärkidele ega kujuta endast taotletava eesmärgi seisukohast ülemäärast ja talumatut sekkumist, mis kahjustaks sel moel tagatud õiguste olemust (28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 148 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 221 Lisaks tuleb märkida, et piiravad meetmed mõjutavad oma olemusest tulenevalt eeskätt kutsetegevusega tegelemise vabadust, tekitades nii kahju isikutele, kes ei ole mingil moel vastutavad sanktsioonide kehtestamise põhjendanud olukorra eest. Seda enam on konkreetsete isikute suhtes võetud piiravatel meetmetel selline mõju üksustele, kellele need on suunatud (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 149 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 222 Nagu meenutatud eespool punktis 145, peab ettevõtlusvabaduse riive selleks, et see oleks kooskõlas liidu õigusega, vastama järgmistele tingimustele: see on seaduses ette nähtud, arvestab asjaomase vabaduse olemust, taotleb liidu poolt üldist huvi teeniva eesmärgina tunnustatud eesmärki ega ole ebaproportsionaalne (vt selle kohta 13. septembri 2018. aasta kohtuotsus *VTB Bank vs. nõukogu*, T-734/14, ei avaldata, EU:T:2018:542, punkt 140 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 223 Tuleb tõdeda, et käesolevas asjas on need tingimused täidetud.
- 224 Esiteks on kõnealused piiravad meetmed „seaduses“ ette nähtud, kuna need on kehtestatud aktidega, mis on eelkõige üldkohaldatavad, millel on liidu õiguses selge õiguslik alus ja mis on piisavalt ettenähtavad (vt eespool punkt 149).
- 225 Kuivõrd need meetmed on ajutised ja tagasipööratavad, siis tuleb teiseks asuda seisukohale, et need ei kahjusta ettevõtlusvabaduse olemust (vt eespool punktid 154 ja 155); nii on see seda enam, et hageja ei ole esitanud ühtegi tõendit, mis seaks selle järelduse kahtluse alla.
- 226 Kolmandaks, nagu juba märgitud eespool punktis 202, õigustavad vaidlustatud aktidega taotletavad eesmärgid – milleks on eeskätt ühelt poolt kaitsta liidu väärtusi, põhihuve, julgeolekut, terviklikkust ja avalikku korda ning teiselt poolt säilitada rahu ja tugevdada rahvusvahelist julgeolekut ning mis on hõlmatud üldise strateegiaga, mille liit kehtestas ELL artiklis 21 nimetatud liidu välistegevuse eesmäärke järgides, võttes kiiresti vastu rea piiravaid meetmeid lõppeesmärgiga avaldada Venemaa võimudele võimalikult suurt survet, et need lõpetaks oma Ukraina-vastase sõjalise agressiooni, mis rikub rahvusvahelist õigust ja ÜRO põhikirja, nagu nähtub eespool punktides 160–166 nimetatud tõenditest – teatud ettevõtjatele neist tulenevaid negatiivseid tagajärgi, isegi kui need on märkimisväärsed.
- 227 Neljandaks, mis puudutab kõnealuste piiravate meetmete sobivust, vajalikkust ja proportsionaalsust, siis tuleb viidata eespool esitatud punktidele 193–213.
- 228 Käesolevas asjas on selge, et hageja ei saa ajutiselt tegeleda oma levitamistegevusega liidus või liitu alates kõnealuste piiravate meetmete kohaldamisest. Selline ajutine keeld on siiski täielikult õigustatud nimetatud meetmetega taotletavate üldist huvi teenivate eesmärkidega (vt eespool

punktid 161–166). Hageja väidab sellega seoses, et vaidlustatud aktid seavad ohtu kõigi tema töötajate töökohad, eelkõige levitamistegevusega seotud töökohad, ja tema rahalise jätkusuutlikkuse, tingides peatselt tema likvideerimise. Ta ei esita siiski tõendeid, mis võimaldaksid asuda seisukohale, et selline vahetu oht tema rahalisele jätkusuutlikkusele tõepoolest esineb, võttes arvesse ühelt poolt asjaolu, et vaidlustatud aktid ei takista tal jätkata teatavat tegevust (vt eespool punktid 156 ja 157), ning teiselt poolt asjaolu, et tema omanik on ühing, mida rahastatakse sisuliselt täielikult Venemaa riigieelarvest (vt eespool punkt 172).

- 229 Seega leidis nõukogu õigesti, et hageja liidus ja liitu levitamise ajutine keelamine 31. juulini 2022 võib aidata tõhusalt kaasa vaidlustatud aktide eesmärkide saavutamisele, mida on meenutatud eespool punktis 226.
- 230 Tuleb järeldada, et kõnealused piiravad meetmed ei ole ebaproportsionaalselt riivanud hageja ettevõtlusvabadust ning et tema sellekohased argumendid tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.
- 231 Eeltoodud kaalutlustest lähtuvalt tuleb kolmas väide tagasi lükata.

Neljas väide, mille kohaselt on rikutud kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõtet

- 232 Hageja sõnul rikuvad vaidlustatud aktid harta artiklis 21 tunnustatud diskrimineerimiskeelu põhimõtet, kuna need tuginevad üksnes tema rahastamisallikale ja täpsemalt tema ja Vene Föderatsiooni vahelisele seosele, mitte aga tema individuaalsele käitumisele. Igasugune meediakanali keelamine üksnes tema aktsionäride – olgu nendeks riik või eraõiguslikud isikud – kodakondsuse tõttu on aga diskrimineerimiskeelu põhimõttega vastuolus.
- 233 Nõukogu, keda toetavad Belgia Kuningriik, Eesti Vabariik, Prantsuse Vabariik, Läti Vabariik, Leedu Vabariik, Poola Vabariik, komisjon ja kõrge esindaja, vaidleb hageja argumentidele vastu.
- 234 Harta artikli 21 lõike 1 kohaselt on keelatud „igasugune diskrimineerimine, sealhulgas diskrimineerimine soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu“. Sama artikli lõike 2 kohaselt on keelatud ka igasugune kodakondsuse alusel diskrimineerimine aluslepingute reguleerimisalas, ilma et see piiraks nende erisätete kohaldamist.
- 235 Kodakondsuse alusel diskrimineerimise keeluga seoses olgu märgitud, et ELL artikli 6 lõike 1 kolmanda lõigu ja harta artikli 52 lõike 7 kohaselt tuleb harta tõlgendamisel arvesse võtta selgitusi harta kohta.
- 236 Neis selgitustes on märgitud, et harta artikli 21 lõike 2 „vastab [ELTL] artikli 18 esimesele lõigule ja seda kohaldatakse kooskõlas selle artikliga“. Vastavalt harta artikli 52 lõikele 2 teostatakse sellega tunnustatud õigusi, mis rajanevad aluslepingute sätetel, neis määratletud tingimustel ja piires. Sellest järeldub, et harta artikli 21 lõiget 2 tuleb käsitada nii, et sellel on sama ulatus nagu ELTL artikli 18 esimesel lõigul (vt 30. aprilli 2019. aasta kohtuotsus Wattiau vs. parlament, T-737/17, EU:T:2019:273, punkt 63 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 237 ELTL artikli 18 esimeses lõigus on sätestatud, et „[i]lma et see piiraks aluslepingutes sisalduvate erisätete kohaldamist, on aluslepingutes käsitletud valdkondades keelatud igasugune diskrimineerimine kodakondsuse alusel“. See säte paikneb EL toimimise lepingu teises osas „Mittediskrimineerimine ja liidu kodakondsus“. See säte käsitleb liidu õiguse kohaldamisalasse kuuluvaid olukordi, kus liikmesriigi kodanikku diskrimineeritakse võrreldes teise liikmesriigi kodanikega üksnes tema kodakondsuse alusel (vt 20. novembri 2017. aasta kohtuotsus Petrov jt vs. parlament, T-452/15, EU:T:2017:822, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 238 Seoses diskrimineerimisega kodakondsuse alusel, millele hageja viitab, st asjaoluga, et sisuliselt diskrimineeritakse teda kõnealuste piiravate meetmetega tema Vene aktsionäride tõttu ja et teda koheldi seega sel põhjusel ebasoodsamalt kui teisi Prantsuse audiovisuaalseid meediakanaleid, mille üle kolmanda riigi üksusel ei ole samalaadset kontrolli, tuleb märkida, et isegi eeldusel, et juriidiline isik saab tõhusalt nõuda harta artikli 21 lõike 2 kohaldamist, ei muuda see midagi seoses tõigaga, et selline ebavõrdne kohtlemine ei kuulu selle sätte kohaldamisalasse, nagu see on piiritletud eespool punktis 237.
- 239 Igal juhul tuleb sarnaselt nõukoguga märkida, et hageja suhtes kohaldati kõnealuseid piiravaid meetmeid pärast seda, kui oli hinnatud konkreetseid tõendeid tema rolli kohta Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastast sõjalist agressiooni toetavas propagandas. Nimelt rajanevad põhjendused, millele nõukogu vaidlustatud aktide vastuvõtmisel tugines, hageja rollil strateegilise teabe ja propagandarelvana, mis on Venemaa Föderatsiooni juhtide pideva otsese või kaudse kontrolli all. Asjaolu, et tema aktsiakapital kuulub Venemaal asutatud ühingule, mida rahastatakse täielikult Venemaa riigieelarvest, ei olnud tõepoolest tema propaganda hindamisel teisejärguline. Vaidlustatud aktidest nähtub siiski, et hageja erinev kohtlemine võrreldes teiste audiovisuaalsete meediakanalitega põhineb kahel kriteeriumil, millest üks on tema üle Venemaa Föderatsiooni valitsuse tehtav kontroll ja teine tema Ukraina-vastast sõjalist agressiooni toetav propaganda. Vastupidi hageja väidetele ei ole tema kapitali struktuur ega rahastamisallikas ainus põhjus, miks nõukogu võttis vastu vaidlustatud aktid.
- 240 Lisaks ei ole hageja esile toonud ühtegi teist selliste isikute kategooriat, keda oleks koheldud soodsamalt, kuigi nad olid temaga sarnases olukorras, st Venemaa Föderatsiooni juhtide otsese või kaudse kontrolli all.
- 241 Hageja ei ole seega tõendanud, kuidas teda diskrimineeriti mõnel harta artikliga 21 keelatud moel.
- 242 Kõike eeltoodut arvestades tuleb neljas väide põhjendamatuses tõttu tagasi lükata ja seetõttu jätta hagi tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

- 243 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hageja on kohtuvaidluse kaotanud ja nõukogu on kohtukulude hüvitamist nõudnud, tuleb kohtukulud, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega seotud kulud, vastavalt nõukogu nõudele välja mõista hagejalt, kes ühtlasi kannab ise oma kohtukulud.
- 244 Kodukorra artikli 138 lõike 1 järgi kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ja institutsioonid ise oma kohtukulud. Järelikult kannavad Belgia Kuningriik, Eesti Vabariik, Prantsuse Vabariik, Läti Vabariik, Leedu Vabariik, Poola Vabariik ja komisjon ise oma kohtukulud.

- 245 Üldkohus võib kodukorra artikli 138 lõike 3 alusel otsustada, et menetlusse astuja, keda ei ole selle artikli lõigetes 1 ja 2 nimetatud, kannab ise oma kohtukulud. Käesolevas asjas tuleb kõrge esindaja kohtukulud jätta tema enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (suurkoda)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.
2. Jätta RT France'i kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega seotud kulud.
3. Jätta Belgia Kuningriigi, Eesti Vabariigi, Prantsuse Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Poola Vabariigi, Euroopa Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja kohtukulud nende endi kanda.

Papasavvas	Kanninen	Tomljenović
Gervasoni	Spielmann	Frimodt Nielsen
Schwarcz	Buttigieg	Öberg
Mastroianni	Brkan	Gâlea
Dimitrakopoulos	Kukovec	Kingston

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 27. juulil 2022 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

Vaidluse taust	2
Menetlus ja poolte nõuded	7
Õiguslik analüüs	8
Nõukogu pädevus võtta vastu vaidlustatud aktid	8
Esimene väide, mille kohaselt rikuti kaitseõigusi	11
Teine väiteosa, mille kohaselt sisuliselt rikuti hageja õigust olla ära kuulatud	12
Esimene väiteosa, mille kohaselt vaidlustatud aktid on hagejat puudutavas osas ebapiisavalt põhjendatud	17
Teine väide, mille kohaselt on eiratud sõna- ja teabevabadust	19
Sõnavabaduse valdkonnas kohaldatavad kohtupraktikast tulenevad põhimõtted	21
Sõnavabaduse piirangu olemasolu	23
Tingimus, mille kohaselt sõnavabaduse mis tahes piiramine peab olema ette nähtud seaduses	24
Sõnavabaduse olemusega arvestamine	24
Liidu poolt üldist huvi teeniva eesmärgina tunnustatud eesmärk	25
Kõnealuste piiravate meetmete proportsionaalsus	27
– Nõukogu esitatud tõendite asjakohasus ja piisavus	27
– Piirangute sobivus	33
– Piirangute vajalikkus	33
– Huvide kaalumine	34
Kolmas väide, mille kohaselt on rikutud ettevõtlusvabadust	36
Neljas väide, mille kohaselt on rikutud kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõtet	38
Kohtukulud	39